

مجموعه طبقه بندی شده سوالات نهایی فارسی ۳ پایه دوازدهم

از خرداد ۱۳۹۸ تا شهریور ۱۴۰۳

تهیه شده در گروه زبان و ادبیات فارسی استان آذربایجان شرقی

مدیر گروه درسی ادبیات فارسی استان آذربایجان شرقی :

حکیمه پور آذر

اعضای گروه درسی ادبیات فارسی استان:

هانیه عبادی، محمدحسین اسماعیلی

پاییز ۱۴۰۳

به نام خداوند جان و خرد

سوالات نهایی از فصل اول و دوم

۱- معنی واژه های زیر را بنویسید:

الف) تو نماینده فضلای تو سزاوار ثنائی. ب) هر نفسی که فرو می رود مُمدّ حیات است ج) گفت نزدیک است والی را سرای آنجا شویم. د) تا داروغه را گوییم در مسجد بخواب ه) مسلک مرغ گرفتار قفس هم چو من است و تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته

۲- عبارت های زیر را به نثر روان بنویسید:

الف) طاعتش موجب قربت است

ب) عصارة تاکی به قدرت او شهد فایق شده و تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته

ج) درختان را به خلعت نوروزی قباب سبز ورق در برگشته

د) بار دیگرش به تضرع و زاری بخواند. حق - سبحانه و تعالی - فرماید: ... دعوتش را اجابت کردم و امیدش برآوردم که از بسیاری دعا و زاری بنده همی شرم دارم

د) عاکفان کعبه جلالش به تقصیر عبادت معترف

ه) دایة ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین پیرورد

و) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت

ز) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت

ح) یکی از صاحب دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود

۳- در عبارت « یکی از صاحب دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود و در بحر مکاشفت مستغرق شده. » منظور از « مکاشفت » چیست ؟ و در اصطلاح عرفانی به چه معنا است ؟

۴- مصراع « جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن » را از شیوه بلاغی به شیوه عادی برگردانید.

۵- در بیت « ای مشت زمین بر آسمان شو / بر وی بنواز ضربتی چند » واژگان مشخص شده چه آرایه ای را پدید می آورند ؟

۶- در عبارت « عصارة تاکی به قدرت او شهد فایق شده و تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته » واژگان « سجع » را بنویسید.

۷- مفهوم عبارت های مشخص شده زیر را بنویسید:

الف) بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت .

ب) گفت مستی زان سبب افتان و خیزان می روی / گفت جرم راه رفتن نیست ره هموار نیست

ج) بگن ز پی این اساس تزویر / بگسل ز هم این نژاد و پیوند

۸- مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید:

الف) یک دم غریق بحر خدا شود گمان مبر / کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی

ب) بنیاد هستی تو چو زیر و زبر شود / در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی

۹- مصراع « چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان » چه مفهومی دارد ؟

۱۰- بیت « گفت می باید تو را تا خانه قاضی برم / گفت رو ، صبح آی قاضی نیمه شب بیدار نیست » چند جمله است ؟

۱۱- در بیت زیر نوع دقیق « وابسته های پسین » گروه اسمی مشخص شده را بنویسید:

« فکری ای هم وطنان در ره آزادی خویش / بنمایید که هر کس نکند ، مثل من است »

۱۲- در بیت « دست از مس وجود چو مردان ره بشوی / تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی » چند تشبیه وجود دارد ؟

- ۱۳- منظور از «درخت گل» در عبارت زیر چیست؟
گفت: «به خاطر داشتم که چون به درخت گل رسم دامنی پر کنم هدیهٔ اصحاب را»
- ۱۴- در مصراع «از دست و زبان که بر آید»، «که» چه نقش دستوری دارد؟
- ۱۵- «حسنت جمیع خصاله» یعنی چه؟
- ۱۶- در عبارت: «تخم خرمايي به تربيتش نخل باسق گشته»:
الف) منظور از تربیت چیست؟
ب) مرجع ضمیر «ش» به چه کسی بر می گردد؟
- ۱۷- کدام گزینه مفهوم بیت «ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد» را بیان می کند؟
الف) بیان عشق و شیدایی ب) پاک باختگی و بی ادعایی ج) اتحاد و همیاری
- ۱۸- با توجه به عبارت «وظیفهٔ روزی به خطای منکر نبرد»:
الف. عبارت به کدام صفت خداوند اشاره دارد؟
ب. منظور از «وظیفهٔ روزی» چیست؟
- ۱۹- در بیت زیر دو آرایهٔ ادبی مشخص کنید:
چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشیمان چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیمان
- ۲۰- مصراع دوم شعر «گفت: می بسیار خوردی زان چنین بی خود شدی» در کدام گزینه آمده است؟
الف) گفت «هشیاری بیار این جا کسی هشیار نیست» ب) گفت «پوسیده است جز نقشی ز بود و تار نیست»
ج) گفت «کار شرع، کار درهم و دینار نیست» د) گفت «ای بیهوده گو حرف کم و بسیار نیست»
- ۲۱- در مصراع «گفت باید حد زند هشیار مردم، مست را.» مقصود از «حد زدن» چیست؟
- ۲۲- با توجه به بیت زیر، فرد مست علت افتان و خیزان بودن خود را در چه می داند؟
«گفت مستی، زان سبب افتان و خیزان می روی گفت: «جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست»
- ۲۳- معادل درست توضیح عرفانی را از داخل کمانک انتخاب کنید:
«کمال توجه بنده به حق و یقین بر این که خداوند در همهٔ احوال؛ عالم بر ضمیر اوست» (مراقبت / مکاشفت)
- ۲۴- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید:
الف) گفت از (بحر - پهر) غرامت جامه ات بیرون کنم ب) واصفان حلیهٔ جمالش به تحیر (منسوب / منسوب)
- ۲۵- نوع حذف را در هر یک از موارد زیر تعیین کنید:
الف) بنده همان به که ز تقصیر خویش عذر به درگاه خدای آورد
ب) در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر هر نعمتی شکری واجب
ج) گر آتش دل نهفته داری سوزد جانت، به جانت سوگند
- ۲۶- مفهوم کلی بیت زیر را بنویسید:
«خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است»
- ۲۷- در بیت «گفت آگه نیستی کز سر در افتاد کلاه / گفت در سر عقل باید بی کلاهی عار نیست.» بر چه موضوعی تأکید شده است؟
- ۲۸- مفهوم کلی مصراع دوم بیت زیر با کدام گزینه مناسبت دارد؟
«هیچ نقاش نمی بیند که نقشی بر کشد و آن که دید از حیرتش کلک از بنان افکنده ای»
الف) ما عبدناک حق عبادتک ب) ما عرفناک حق معرفتک
- ۲۹- با توجه به بیت های زیر، درستی یا نادرستی هر یک از موارد داده شده را تعیین کنید:
تو مشست درشت روزگاری از گردش قرن ها پس افکند
زین بی خردان سفله بستان داد دل مردم خردمند
- الف) در گروه اسمی «مشت درشت روزگار» واژهٔ «مشت» هسته است.

- (ب) ترکیب «مردم خردمند» وصفی و ترکیب «بی خردان سفله» اضافی است.
- ۳۰- با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید:
- «گفت نزدیک است والی را سرای، آنجا شویم گفت والی از کجا در خانه خمار نیست؟»
- (الف) کارکرد «را» چیست؟ (ب) با توجه به معنا، کدام فعل اسنادی است؟
- ۳۱- در بیت زیر، ترکیب‌های اضافی را پیدا کنید و بنویسید:
- «زین بی خردان سفله بستان داد دل مردم خردمند»
- ۳۲- با توجه به ابیات «تا واره‌ی از دم ستوران وین مردم نحس دیو مانند با شیر سپهر بسته پیمان با اختر سعد کرده پیوند»
- (الف) شیر سپهر استعاره از چیست؟ (ب) مفهوم کلی دو بیت خلق کدام آرایه را به یاد می‌آورد؟
- ۳۳- در بیت «جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است» شاعر به چه مضمونی تاکید دارد؟
- ۳۴- نام نویسندگان آثار زیر را بنویسید:
- (الف) قصه شیرین فرهاد: (ب) روایت سنگسازان ۲: (ج) کلیله و دمنه: (د) گلستان:
- ۳۵- املائی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید: واصفان حلیه جمالش به تحیر (منسوب / منسوب)
- ۳۶- آرایه ذکر شده در مقابل همه ابیات، به جز گزینه درست است.
- (۱) چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیان (اسلوب معادله)
- (۲) گفت: «باید حد زند هشیار مردم، مست را گفت: «هشیاری بیار، اینجا کسی هشیار نیست (تضاد)
- (۳) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملت‌ی که مردم صاحب قلم نداشت (کنایه)
- (۴) با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت (ایهام)
- ۳۷- در کدام یک از بیت‌های زیر آرایه «حسن تعلیل» وجود دارد؟ دلیل خود را بنویسید:
- (الف) تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر، چشم دل‌بند
- (ب) بر گن ز بن این بنا که باید از ریشه بنای ظلم بر کند
- ۳۸- مفهوم کلی بیت زیر را بنویسید:
- «گفت می بسیار خوردی زان چنین بی خود شدی گفت: ای بیهوده گو، حرف کم و بسیار نیست»
- ۳۹- در بیت «همه از بهر تو سرگشته و فرمانبردار شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری»
- (الف) کدام فعل حذف شده است؟ (ب) نوع حذف را بنویسید.
- ۴۰- مفهوم مشترک بیت‌های زیر را بنویسید:
- (الف) شو منفجر ای دل زمانه وان آتش خود نهفته می‌سند
- (ب) دلا خموشی چرا؟ چو خم نجوشی چرا؟ برون شد از پرده راز، تو پرده پوشی چرا؟
- ۴۱- با توجه به بیت «در پیشگاه اهل خرد نیست محترم / هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت» در نظر خردمندان چه کسی محترم است؟
- ۴۲- با توجه به بیت‌های زیر، به پرسش‌های داده شده پاسخ دهید:
- «تو قلب فسرده زمینی از درد ورم نموده یک چند بگن ز پی این اساسی تزویر بگنل ز پی این نژاد و پیوند»
- (الف) نوع کدام یک از ترکیب‌های «قلب فسرده» و «قلب زمین»، اضافی است؟ (ب) یک ترکیب وصفی در بیت دوم بیابید و بنویسید.
- ۴۳- برای واژه مشخص شده مصراع «سریر ملک عطا داد کردگار تو را» یک برابر معنایی از بیت زیر بیابید:

«برکش ز سر این سپید معجر بنشین به یکی کبود اورند»

۴۴- با توجه به بیت‌های زیر، درستی یا نادرستی موارد داده شده را تعیین کنید.

گفت: نزدیک است والی را سرای، آن جا شویم گفت: والی از کجا در خانه خمار نیست؟
گفت: تا داروغه را گوییم در مسجد بخواب گفت: مسجد خوابگاه مردم بدکار نیست

الف) در بیت اول، فعل «شویم»، اسنادی و فعل «نیست»، غیر اسنادی است. درست ☐ نادرست ☐

ب) در بیت دوم، «خوابگاه مردم»، یک ترکیب اضافی و «مردم بدکار» یک ترکیب وصفی است. درست ☐ نادرست ☐

۴۵- در عبارت زیر، با توجه به بخش مشخص شده، کدام آرایه ادبی دیده می‌شود؟

فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترده و دایه ابر بهاری را گفته تا بنات نبات پیرورد. ()

۴۶- در نوشته زیر، منظور از «به طریق انبساط»، چیست؟

«یکی از یاران به طریق انبساط گفت: از این بوستان که بودی، ما را چه تحفه کرامت کردی؟»

۴۷- با توجه به شعر «دماوندیه»، منظور از بخش‌های مشخص شده در بیت‌های زیر چیست؟

«پنهان مکن آتش درون را زین سوخته جان شنو یکی پند

گر آتش دل نهفته داری سوزد جانت به جانت سوگند»

۴۸- املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید: تا واره‌ی از دم (سطوران / ستوران) / وین مردم نحس دیو مانند

۴۹- کاربرد معنایی فعل «نیست» در کدام مصراع، اسنادی و در کدام مصراع، غیر اسنادی است؟

الف) گفت مسجد خوابگاه مردم بدکار نیست ب) گفت والی از کجا در خانه خمار نیست؟!

۵۰- آرایه متناسب با بیت زیر را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.

با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت (استعاره - تلمیح)

۵۱- معنی ابیات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) ناله مرغ اسیر این همه بهر وطن است مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است

ب) کرم بین و لطف خداوندگار گنه بنده کرده است و او شرمسار

۵۲- مفهوم کلی قسمت مشخص شده را بنویسید.

گفت مستی زان سبب افتان و خیزان می‌روی گفت جرم راه رفتن نیست ره هموار نیست

۵۳- در بیت «پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان شنو یکی پند» مقصود شاعر را از «آتش درون» و «سوخته جان» بنویسید.

۵۴- معنی واژه‌ی مشخص شده را بنویسید. نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی.

۵۵- در بیت زیر، برای واژه‌ی «اورند» معادلی بیابید و بنویسید.

* سریر ملک، عطا داد کردگار تو را / به جای خویش دهد هر چه کردگار دهد

۵۶- املای درست هر واژه را از داخل کمانک انتخاب نمایید.

الف) همه از (بهر - بحر) تو سرگشته و فرمانبردار / شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری

۵۷- با توجه به عبارت زیر به سؤالات پاسخ دهید.

«فرآش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین پیرورد.»

الف) یک مورد اضافه تشبیهی در متن بیابید. (ب) کدام واژه، استعاره است؟ مفهوم آن چیست؟

۵۸- درست یا نادرست بودن هر یک از موارد داده شده را در جدول زیر تعیین کنید.

الف	در هر دو مصراع بیت زیر، فعل اسنادی به کار رفته است.	درست	نادرست
ب	در بیت زیر نقش دستوری واژه‌های «داروغه» و «خوابگاه» یکسان است.	درست	نادرست

۵۹- در بیت زیر، شاعر به کدام پدیده اجتماعی اشاره دارد؟

«گفت دیناری بده پنهان و خود را وارهان / گفت کار شرع کار درهم و دینار نیست»

۶۰- بیت زیر، بر چه مفهومی تأکید دارد؟

الف) خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌ال‌حزن است.

۶۱- معنی بیت زیر را به نثر روان بنویسید. برکن ز بن این بنا که باید / از ریشه بنای ظلم بر کند

۶۲- با توجه به بیت‌های زیر، درستی یا نادرستی هر یک از موارد داده شده را تعیین کنید.

«ای مادر سرسپید، بشنو / این پند سیاه بخت فرزند

بگرای چو ازدهای گرز / بخروش چو شرزه شیر ارغند»

الف) در گروه اسمی «شرزه شیر ارغند» واژه «شیر» هسته است. درست [] نادرست []

ب) ترکیب «مادر سرسپید» وصفی و ترکیب «سیاه‌بخت فرزند» اضافی است. درست [] نادرست []

۶۳- در عبارت «چون برسیدم بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت»

الف) جمله «پایه» یا «هسته» را مشخص کنید.

ب) نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را به ترتیب بنویسید.

۶۴- در تشبیه موجود در بیت زیر، «مشبه» کدام است؟

«بر کن ز بن این بنا که باید / از ریشه بنای ظلم بر کند»

۶۵- واژگان پدید آورنده آرایه لفظی «سجع» در عبارت زیر، کدام اند؟

«هر نفسی که فرو می‌رود ممد حیات است و چون بر می‌آید مفرح ذات»

۶۶- شاعر در بیت زیر، به پیدادگری کدام پادشاه اشاره دارد؟

«آن کسی را که در این ملک، سلیمان کردیم / ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است»

۶۷- بیت «نشاط غربت از دل کی برد حب وطن بیرون؟ / به تخت مصرم اما جای در بیت‌ال‌حزن دارم» به کدام داستان اشاره

دارد؟

۶۸- به غزل‌هایی که محتوای آن‌ها بیشتر مسائل سیاسی و اجتماعی است، می‌گویند.

۶۹- عبارت «حرکت به سوی مقصدی برای به دست آوردن و جست و جوی چیزی» در توضیح کدام واژه آمده است؟ الف) اتراق

ب) پویدن پ) مشایعت ت) وصول

۷۰- در هر یک از موارد بالا، املای درست را از داخل کمانک برگزینید.

- الف) چه نیکو گفت با جمشید دستور / که با نادان نه شیون باد و نه (صور / سور)
- ب) تو حکیمی؛ تو عظیمی؛ تو کریمی، تو رحیمی / تو نماینده فضلی؛ تو سزاوار (ثنایی / سنایی)
- پ) چه خوش گفته‌اند که (امپراتوری‌ها / امپراطوری‌ها) ی بزرگ هم مانند آدم‌های ثروتمند، از سوءهاضمه می‌میرند.
- ۷۱- تفاوت معنایی فعل «گرفت» را مصراع‌های زیر، بررسی کنید.
- الف) ز کردار بد پوزش اندر گرفت ب) محتسب مستی به ره دید و گریبانش گرفت
- ۷۲- کدام بیت دربردارنده نام یکی از سرایندگان «غزل اجتماعی» در عصر مشروطه است؟
- الف) پروین، شراب معرفت از جام علم نوش / ترسم که دیر گردد و خالی کنند جام
- ب) پیش از آنی که زنده سبزه سر از خاکش کاش / دل عارف هوس سبزه و صحرا می‌کرد
- ۷۳- در بیت زیر، معنای مجازی واژه «خاک» چیست؟
- «بگفتا: دل ز مهرش کی کنی پاک؟ / بگفت: آن گه که باشم خفته در خاک»
- ۷۴- شاعر در بیت «در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت»، ادامه حیات ملت‌ها را در گرو چه موضوعی می‌داند؟
- ۷۵- کدام واژه جزء معانی کلمه مشخص شده نیست؟
- بنشین به یکی کبود اورند «آونگ - سریر - اورنگ - تخت پادشاهی»
- ۷۶- املاي درست را در جمله‌های زیر انتخاب کنید. تو نماینده فضلی، تو سزاوار (ثنایی / سنایی)
- ۷۷- در گزینه زیر یک غلط املايي وجود دارد؟ درست آن را بنویسید.
- ضماد و مرحم - بحر مکاشفت - ضجه و فریاد
- ۷۸- در کدام یک از گزینه‌های زیر غلط املايي وجود دارد؟ درست آن را بنویسید.
- الف) عاکفان کعبه جلالش به تقصیر عبادت معترف و واصفان حلیه جمالش به تحیر منسوب.
- ب) سرور کاینات و مفخر موجودات و رحمت عالمیان و سفوت آدمیان و تئمه دور زمان.
- ۷۹- ساختار کدام مصراع، طبق الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است؟
- «در پیشگاه اهل خرد نیست محترم / هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت»
- ۸۰- با توجه به بیت «اگر لطف تو نبود پرتوانداز / کجا فکر و کجا گنجینه راز» کدام واژه بیت زیر، نقش دستوری یکسانی با واژه مشخص شده دارد؟
- «زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست / در حق ما هرچه گوید، جای هیچ اکراه نیست»
- ۸۱- نوع وابسته وابسته را در بیت زیر بنویسید.
- «ای مرغ سحر، عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد»
- ۸۲- آرایه ادبی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.
- از سیم به سر یکی کله خود / ز آهن به میان یکی کمر بند (استعاره - حس آمیزی)
- ۸۳- شاعر برای آفرینش آرایه ادبی «حسن تعلیل» در بیت زیر چه دلیلی را بیان کرده است؟

تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دلبد

۸۴- آیا مصراع دوم بیت زیر به درستی ذکر شده است؟

در مکتب حقایق پیش ادیب عشق / آن گه رسی به خویش که بی خواب و خور شوی
۸۵- جمله «با خرد و دانش خود آنچه خواهد، تواند. سنجش نیروی او در توان ما نیست» با کدام گزینه تناسب مفهومی دارد؟

□ الف) همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بگاهی، همه کمی تو فزایی

□ ب) نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نگنجی / نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی

۸۶- مفهوم مناسب هر بیت را بنویسید.

الف) گفت: «می باید تو را تا خانه قاضی برم» / گفت: «رو صبح آی، قاضی نیمه شب بیدار نیست»

ب) خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران گنش آن خانه که بیت الحزن است

۸۷- معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) دست انابت به امید اجابت به درگاه حق بردارد.

ب) پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان شنو یکی پند

۸۸- معنی واژه مشخص شده را بنویسید.

دشمن با استقرار سلاح های زیادی قلّه را در دست داشت.

۸۹- املاي درست را در جمله زیر، انتخاب نمایید.

گاهی می ایستد و علف و (خواری / خاری) را پوزه می زند.

۹۰- در گروه واژگان زیر، نادرستی املايي به کار رفته است؛ درست آن را بنویسید.

«ضجّه و شیون - بغولات و حبوبات - سریر و اورنگ - طیلسان و ردا - متاع و فرمانروا - مشایعت و بدرقه»

۹۱- نقش دستوری واژه های مشخص شده را بنویسید.

الف) گفت: «تا داروغه را گوییم، در مسجد بخواب»

ب) ما را فراغت است که جمشید جم نداشت

۹۲- قالب شعری کدام بیت «قطعه» است؟

الف) ای دیو سپید پای در بند / ای گنبد گیتی ای دماوند

ب) محتسب مستی به ره دید و گریبانش گرفت / مست گفت: «ای دوست، این پیراهن است افسار نیست»

۹۳- قسمت مشخص شده در عبارت زیربیا نگر کدام آرایه ادبی است؟

الف) به خاطر داشتم که چون به درخت گل رسم، دامنی پر کنم هدیه اصحاب را.

۹۴- آرایه درست را از داخل کمانک برگزینید.

الف) تو قلب فسرده زمینی / از درد ورم نموده یک چند (ایهام - جناس)

ب) خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران گنش آن خانه که بیت الحزن است (متناقض نما - تضاد)

۹۵- مفهوم مشترک بیت های زیر را بنویسید.

الف) عاشقان کشتگان معشوق‌اند / بر نیاید ز کشتگان آواز

ب) این مدعیان در طلبش بی‌خبران‌اند / کان را که خبر شد، خبری باز نیامد

۹۶- جمله «پردۀ ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد». با کدام بخش از بیت زیر ارتباط مفهومی دارد؟

همه غیبی تو بدانی [۱]، همه عیبی تو بیوشی [۲] / همه بیشی تو بکاهی [۳]، همه کمی تو فزایی [۴]

الف) ۱ (ب) ۲ (ج) ۳ (د) ۴

۹۷- مصراع دوم بیت زیر، بر چه موضوعی تأکید دارد؟

گفت: «می بسیار خوردی، زان چنین بی‌خود شدی / گفت: «ای بی‌هوده‌گو، حرف کم و بسیار نیست»

۹۸- مفهوم مناسب هر بیت را مشخص کنید.

الف) شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته می‌پسند

ب) هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت / آری نداشت غم که غم بیش و کم نداشت

۹۹- معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) خوان نعمت بی‌دریغش همه جا کشیده

ب) بفکن ز پی این اساس تزویر

پاسخ:

۱- الف) ستایش، سپاس ب) یاری رسان ج) فرمانروا، حاکم د) نگیهان ه) روش، طریق و) بلند، بالیده

۲- الف) اطاعت کردن از خدا سبب نزدیکی به او است. ب) شیره درخت انگوری به قدرت خداوند به شیرینی برگزیده و خوبی تبدیل شد و هسته خرما با پرورش او (خداوند) به نخل بلندی تبدیل شد. ج) به عنوان هدیه و تحفه عید نوروز بر تن درختان لباسی از برگ‌های سبز پوشانده است د) دوباره خداوند را با التماس صدا می‌کند، خداوند بلند مرتبه می‌فرماید توبه (دعای) بنده ام را قبول کردم و آرزویش را بر آورده ساختم، زیرا از دعا و التماس زیاد او شرم‌منده ام د) گوشه نشینان کعبه جلال الهی به کوتاهی کردن در عبادت اعتراف می‌کنند ه) به ابر بهاری که همچون دایه ای است دستور داده تا دختران گیاه را در گهواره زمین پرورش دهد و) در گذر زمان ملتی که نویسنده و شاعر و نداشته باشد، فراموش می‌شود. ز) ح) یکی از عارفان در حال تفکر عارفانه و توجه به حق بود.

۳- کشف کردن، آشکار کردن / در اصطلاح عرفانی، پی بردن به حقایق الهی است

۴- جامه ای کاو بهر وطن، غرقه به خون، نشود

۵- مراعات نظیر

۶- شده، گشته / فایق، باسق

۷- الف) اختیارم را از دست دادم ب) اوضاع جامعه نا به سامان (نامساعد) است ج) پایه و بنیان این همه مکر و فریب را ناپود کن

۸- اگر به خدا باور و توجه قلبی داری، دل کندن تو از علایق مادی (دنوی) موجب رسیدن تو به حیات معنوی و روحانی می‌گردد.

۹- امت مسلمان با یاری و شفاعت پیامبر اکرم دلگرم و شکست ناپذیر می‌گردد.

۱۰- ۶ جمله (گفت / می باید تو را تا خانه قاضی برم / گفت / رو / صبح آی / قاضی نیمه شب بیدار نیست)

۱۱- آزادی: مضاف الیه خویش: مضاف الیه مضاف الیه

۱۲- مس وجود / تو مثل مردان ره باش / کیمیای عشق / تو مانند زر بشوی /

۱۳- یار، جمال حق، جلوه ای از جمال حق.

۱۴- مضاف الیه

- ۱۵- تمامی خصلت هایش زیبا هستند.
- ۱۶- الف) پروراندن با دست قدرت الهی ب) خداوند
۱۷- ب
- ۱۸- الف) رزاق بودن ب) روزی ای که برای هر کس مقرر شده است.
- ۱۹- تلمیح ، مراعات نظیر ، تشبیه ، اسلوب معادله
۲۰- د
- ۲۱- انجام مجازات شرعی
- ۲۲- فاسد بودن جامعه
- ۲۳- مراقبت
- ۲۴- الف) بهر ب) منسوب
- ۲۵- الف) معنوی (فعل است) ب) لفظی (حذف فعل) ج) می خورم (معنوی)
- ۲۶- بیگانه ستیزی
- ۲۷- عقل و خرد مهم تر از حفظ ظاهر و رعایت آن است
- ۲۸- ب
- ۲۹- الف) درست ب) نادرست
- ۳۰- الف) فک اضافه ب) است
- ۳۱- داد دل دل مردم
- ۳۲- الف) خورشید ب) حسن تعلیل
- ۳۳- وطن پرستی
- ۳۴- الف) احمد عربلو ب) عیسی سلمانی لطف آبادی ج) ابوالمعالی نصرالله منشی د) سعدی
- ۳۵- منسوب
- ۳۶- گزینه ۴
- ۳۷- الف ، شاعر ارتفاع قلّه دماوند را برای این می داند که می خواهد مردم صورتش را نبینند.
- ۳۸- گناه کم یا زیاد آن هر دو ناپسند است
- ۳۹- الف) هستند (فعل اسنادی) ب) معنایی
- ۴۰- توصیه به اعتراض یا ترک سکوت یا آشکار ساختن حرف درون
- ۴۱- کسی که به افکار مردم جامعه احترام بگذارد
- ۴۲- الف) اضافی ب) این اساس / این نژاد / این پیوند
- ۴۳- آورند
- ۴۴- الف) نادرست ب) درست
- ۴۵- استعاره (مجاز هم می توان در نظر گرفت)
- ۴۶- به شیوه صمیمی و خودمانی
- ۴۷- سوخته جان: شاعر (ملک الشعراى بهار)، آتش: خشم، اعتراض
- ۴۸- ستوران
- ۴۹- الف) اسنادی ب) غیراسنادی در معنی وجود ندارد.
- ۵۰- تلمیح

- ۵۱- الف) ناله‌ها و شعرهای غم‌انگیز من شاعر برای دوری از وطن است ۰/۲۵ و شیوه پرنده گرفتار نیز ۰/۲۵ مثل من است که در دوری از وطن می‌نالد.
- ب) بخشش و مهربانی خداوند را ببین که چه قدر زیاد است؛ ۰/۲۵ بنده گناه می‌کند و او از گناه بنده‌اش خجالت زده است.
- ۵۲- نابه‌سامانی جامعه و فساد آن
- ۵۳- آتش درون: خشم و اعتراض، سوخته جان: شاعر
- ۵۴- مانند، مثل، همسان
- ۵۵- سریر
- ۵۶- بهر
- ۵۷- الف) فراش باد صبا، دایه ابر بهاری، بنات نبات، مهد زمین (یک مورد)
- ب) فرش زمردین استعاره از سبزه‌ها و چمنزارها
- ۵۸- الف) درست (ی در مستی و نیست دوم) ب) نادرست (داروغه متمم و خوابگاه مسند)
- ۵۹- رشوه خواری
- ۶۰- بیگانه ستیزی
- ۶۱- این ظلم حاکم را همچون خانه‌ای ویران کن؛ زیرا باید ظلم را از پایه و اساس از بین برد.
- ۶۲- الف) درست. ب) نادرست.
- ۶۳- الف) بوی گلم چنان مست کرد. ب) م: مفعول. مست: مسند.
- ۶۴- ظلم.
- ۶۵- حیات- ذات
- ۶۶- محمدعلی شاه قاجار.
- ۶۷- حضرت یوسف
- ۶۸- غزل اجتماعی
- ۶۹- ب) پویدن
- ۷۰- الف) سور. ب) ثنایی. پ) امپراتوری‌ها
- ۷۱- الف) آغاز کرد. ب) اخذ کرد.
- ۷۲- ب) پیش از آنی که زند سبزه سر از خاکش، کاش / دل عارف هوس سبزه و صحرا می‌کرد.
- ۷۳- قبر
- ۷۴- داشتن مردم صاحب قلم.
- ۷۵- آونگ
- ۷۶- ثنایی
- ۷۷- گزینه «ب» ضمد و مرهم
- ۷۸- گزینه «ب» سَفَوَتِ ← صَفَوَتِ
- ۷۹- مصراع دوم
- ۸۰- آگاه
- ۸۱- صفت مضاف الیه
- ۸۲- استعاره
- ۸۳- علت پنهان شدن دماوند در پشت ابر را دور ماندن از نظر مردم می‌داند یا (ارتفاع و بلندی دماوند)
- ۸۴- خیر

۸۵- گزینه «ب»

۸۶- الف (۴ - ب) ۵

۸۷- الف) به امید برآورده شدن توبه به درگاه خداوند روی می آورد.

ب) خشم خود را پنهان نکن و از این شاعر آزاردیده این نصیحت را گوش کن.

۸۸- برپایی / برقرار و ثابت کردن کسی یا چیزی در جایی / مستقر شدن

۸۹- خاری

۹۰- مطاع

۹۱- الف) متمم (ب) نهاد

۹۲- گزینه "ب"

۹۳- استعاره

۹۴- الف) ایهام (ب) تضاد

۹۵- سکوت یا بی ادعایی عاشقان حقیقی (رازداری عارفان و فنا یافتگان)

۹۶- گزینه "ب"

۹۷- ملاک نفس عمل حرام است نه میزان انجام و ارتکاب کم یا زیاد آن

۹۸- الف) دعوت به ظلم ستیزی (ب) وارستگی

۹۹- الف) سفره نعمت بی مضایقه اش (بی چشم داشت) همه جا گسترده است.

(ب) پایه های ریا و دورویی را نابود گردان.

سوالات نهایی از فصل سوم

۱- معنی واژه های مشخص شده زیر را بنویسید:

الف) همچو نی زهری و تریاقی که دید؟ همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟ب) در نفیرم مرد و زن نالیده اند (ج) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست (د) ای عزیز، به خدا رسیدن، فرض است

۲- واژه صحیح را از داخل کمانک انتخاب کنید:

الف) تن ز جان و جان ز تن (مستور - مسطور) نیست

۳- در بیت زیر «اسلوب معادله» وجود دارد؟

عشق بر یک فرش بنشانند گدا و شاه را سیل ، یکسان می کند پست و بلند راه را

۴- با توجه به عبارت زیر ، دو پایه رسیدن به «عشق» را بنویسید:

«پس اول پایه معرفت است و دوم پایه محبت و سیّم پایه ، عشق . و به عالم عشق نتوان رسیدن تا از معرفت و محبت دو پایه

نردبان نسازد.»

۵- در بیت «نی حدیث راه پر خون می کند / قصّه های عشق مجنون می کند» ؛ مقصود از «راه پر خون» چیست؟

۶- بیت زیر را از نظر کاربرد جناس تام (همسان) بررسی کنید:

«نی حریف هر که از یاری بُرید پرده هایش پرده های ما درید»

۷- آرایه مشترک ابیات زیر اسلوب معادله است یا حسن تعلیل؟ یک دلیل بنویسید:

الف) عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را دزد دانا می کشد اول چراغ خانه را

- (ب) محرم این هوش جز بی هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست
- ۸- معنی و مفهوم عبارت ها و شعر های زیر را بنویسید:
- (الف) در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد
- (ب) در غم ما روزها بی گاه شد روزها با سوزها همراه شد
- (ج) عشق به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده ، روی ننماید
- (د) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق
- ۹- مفهوم کدام بیت بیانگر این موضوع است که: «ظاهر انسان بیانگر احوال درونی اوست؟»
- (الف) سرّ من از ناله من دور نیست لیک چشم و گوش را آن نور نیست
- (ب) هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش باز جوید روزگار وصل خویش
- ۱۰- کدام آرایه داخل کمانک درست است؟
- (الف) شانه می آید به کار زلف در آشفتگی آشنایان را در ایام پریشانی بپرس (اسلوب معادله - تشبیه)
- (ب) مستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد غنچه خاموش بلبل را به گفتار آورد (تلمیح - اسلوب معادله)
- ۱۱- واژه نادرست املایی را مشخص کنید: « پس عشق از بحر این معنی ، فرض رام آمد »
- ۱۲- در مصراع « پرده هایش پرده های ما درید » ، تفاوت معنایی « پرده » آرایه را پدید آورده است.
- ۱۳- در بیت زیر منظور از « نیستان » چیست؟
- « کز نیستان تا مرا ببریده اند در نفیرم مرد و زن نالیده اند »
- ۱۴- عین القضا در عبارت « حیات از عشق می شناس و ممات بی عشق می یاب » چه چیز را سبب ادامه زندگی می داند؟
- ۱۵- با توجه به شعر زیر به سؤالات پاسخ دهید:
- « هر که جز ماهی ز آبش سیر شد هر بی روزی است، روزش دیر شد
- در نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید ، والسلام »
- الف. منظور از « ماهی » چیست؟
- ب. مصراع اول بیت دوم به چه معنا است؟
- ۱۶- با توجه به شعر زیر به سؤالات پاسخ دهید:
- هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش باز جوید روزگار وصل خویش
- من به هر جمعیتی نالان شدم جفت بدحالان و خوش حالان شدم
- الف. منظور مولانا از « اصل خویش » چیست؟
- ب. در بیت دوم منظور از « خوش حالان » چیست؟
- ۱۷- با توجه به ابیات زیر:
- « آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد
- نی حریف هر که از یاری برید پرده هایش پرده های ما درید »
- (الف) معنای « نیست باد » در مصراع اول و دوم را بنویسید. (ب) واژه « حریف » در بیت دوم به چه معنی به کار رفته است؟
- ۱۸- با توجه به بیت « هر که جز ماهی ز آبش سیر شد / هر بی روزی است، روزش دیر شد. » « بی روزی » و « دیر شدن روز » به ترتیب به چه معناست؟
- ۱۹- نام نویسندگان آثار زیر را بنویسید:
- (الف) فی حقیقه العشق : (ب) تمهیدات: (ج) مثل درخت در شب باران: (د) فیه ما فیه:
- ۲۰- با مصدر فعل های « خواندن » و « به شمار آوردن » ، دو جمله با مسند بنویسید:
- (الف) خواندن: (ب) به شمار آوردن:
- ۲۱- الگوی ساخت همه گزینه ها به جز جمله گزینه « نهاد + مفعول + مسند + فعل » است .

- (۱) عشق حقیقی دل و جان را پاک می گرداند (۲) محبت به غایت را عشق خوانند
(۳) برخی عاشق را دیوانه می پندارند (۴) عشق از بهر این معنی فرض راه آمد
۲۲- در بیت زیر ، آرایه درست را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید:
« آتش عشق است کاند نی فتاد جوشش عشق است کاند می فتاد (تشبیه / جناس همسان)
۲۳- در بیت های زیر، تفاوت معنایی واژه «دستور» را بررسی کنید.
الف) چه نیکو گفت با جمشید دستور که با نادان نه شیون باد و نه سور
ب) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست لیک کس را دید جان دستور نیست
۲۴- در نوشته زیر، نقش دستوری واژه های مشخص شده را تعیین کنید.
«پروانه قوت از عشق آتش خورد و همه جهان، آتش بیند.»
۲۵- در عبارت زیر، با توجه به بخش مشخص شده، کدام آرایه ادبی دیده می شود؟
در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هرملتی که مردم صاحب قلم نداشت ()
۲۶- در عبارت زیر، آرایه درست را از کمانک مقابل آن، انتخاب کنید.
مستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد / غنچه خاموش بلبل را به گفتار آورد (اسلوب معادله / حسن تعلیل)
۲۷- نقش دستوری هر یک از واژه های مشخص شده را بنویسید.
«کز نیستان تا مرا ببریده اند در نفیرم مرد و زن نالیده اند»
۲۸- الگوی ساخت همه گزینه ها به جز «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است.
(۱) برخی عاشق را دیوانه می پندارند. (۲) عشق حقیقی دل و جان را پاک می گرداند.
(۳) مردم به او دهقان فداکار می گفتند. (۴) پروانه، همه جهان را آتش بیند.
۲۹- در جمله مرکب زیر، جمله هسته (پایه) و جمله وابسته (پیرو) را مشخص کنید.
«من بعد از خواندن این مطلب متوجه شدم که دنیا عجیب فراموشکار است.»
۳۰- مفهوم نمادین واژه مشخص شده را بنویسید.
بین آخر که آن پروانه خوش / چگونه می زند خود را به آتش
۳۱- آرایه متناسب با بیت زیر را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.
محرم این هوش جز بی هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست (اسلوب معادله - سجع)
۳۲- نام پدید آورنده اثر داده شده را بنویسید. «فی حقیقه العشق»
۳۳- با توجه به عبارت زیر، شرط راه یابی به عالم عشق چیست؟
«در عشق قدم نهادن کسی را مسلّم شود که با خود نباشد و ترک خود بکند.»

۳۴- هر یک از آرایه‌های «اسلوب معادله، حس آمیزی، حسن تعلیل و تضاد» در کدام مورد، دیده می‌شود؟

(۱) در عالم پیر هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است

(۲) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست

(۳) تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دل‌بند

(۴) زمزمه لطیف و ملایم شما گمان مرا تایید کرد. می‌بایست هر چه زودتر مخفیگاهی پیدا کنم.

۳۵- بیت داده شده را به نثر روان بنویسید.

هر کسی از ظن خود شد یار من / از درون من نجست اسرار من

۳۶- کدام معنی از واژه «سامان» در مصراع «با جان بودن به عشق در سامان نیست» بر نمی‌آید؟

الف) امکان (ب) درخور (ج) مصلحت (ت) میسر

۳۶- در بیت زیر، چند مفعول وجود دارد؟

«بگفت: آنجا به صنعت در چه کوشند؟ بگفت: انده خرنده و جان فروشند»

۳۷- جاهای خالی عبارات زیر را به درستی پُر کنید.

الف) کاربرد واژگان قافیه در بیت زیر، سبب خلق آرایه ادبی شده است.

«آتش است این بانگ نای و نیست باد / هر که این آتش ندارد نیست باد»

ب) در مصراع نخست بیت زیر، کاربرد آرایه‌های و مشهود است.

«دل چه بندی در این سرای مجاز؟ / همت پست کی رسد به فراز؟»

پ) در بیت زیر، کاربرد آرایه‌های «تشبیه»، «مراعات نظیر»، «تلمیح» و مشهود است.

«چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان؟ / چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان؟»

۳۸- مولانا در بیت زیر، چه کسانی را سزاوار همراهی «عارف» دانسته است؟

«نی حریف هر که از یاری برید / پرده‌های پرده‌های ما درید»

۳۹- شاعر در بیت زیر، شنونده را برای بهره بردن از سخنان گوینده، به چه چیزی فرا خوانده است؟

«مستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد / غنچه خاموش بلبل را به گفتار آورد»

۴۰- هر یک از واژه‌های مشخص شده را در عبارت زیر معنا کنید.

الف) بگرای چو اژدهای گرز (ب) شیرمرد عرصه ناوردهای هول

ج) یکی از صاحب دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود.

۴۱- در هر یک از ابیات زیر، نوع حذف فعل (قرینه لفظی / معنایی) را مشخص کنید.

الف) کرم بین و لطف خداوندگار / گنه بنده کرده است و او شرمسار

ب) ای جویبار جاری! زین سایه برگ مگریز / کاین گونه فرصت از کف دادند بی‌شماران

۴۲- مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید.

الف) صبر بر داغ دل سوخته باید چون شمع / لایق صحبت بزم تو شدن آسان نیست

ب) می‌تواند حلقه بر در زد حریم حُسن را / در رگ جان، هر که را چون زلف، پیچ و تاب هست

۴۳- در بیت «غرق غباریم و غربت، با من بیا سمت باران / صد جویبار است اینجا، در انتظار من و تو»:

الف) کاربرد کدام نقش تبعی در مصراع دوم مشهود است؟

ب) مصراع نخست را بر اساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی، مرتب کنید.

۴۴- در متن «چون حق تعالی بنده‌ای را گزید و مستغرق خود گردانید، هر که دامن او را بگیرد و از او حاجت طلبد، بی‌آنکه آن بزرگ یاد کند و عرضه دهد، حق آن را برآرد.»:

الف) فعل «بگیرد» ماضی التزامی است یا مضارع التزامی؟

ب) نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را به ترتیب بنویسید.

۴۵- نوع حذف در مصراع نخست بیت زیر، به قرینه لفظی است یا معنایی؟

«آیینۀ نگاهت، پیوند صبح و ساحل / لبخند گاه گاهت، صبح ستاره باران»

۴۶- با توجه به متن زیر، چرا عین القضاات همدانی، عشق ورزی را در عرفان واجب دانسته است؟

«ای عزیز، به خدا رسیدن فرض است و لابد هر چه به واسطه آن به خدا رسند، فرض باشد به نزدیک طالبان، عشق، بنده را به خدا برساند؛ پس عشق از بهر این معنی، فرض راه آمد.»

۴۷- معادل معنایی واژه مشخص شده در بیت «چه نیکو گفت با جمشید دستور / که با نادان نه شیون باد و نه سور» در کدام گزینه نیامده است؟

□ الف) در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند.

□ ب) فریاد و فغان مرحبا و آفرین به آسمان بلند شد.

□ ج) وین نغمه محبت بعد از من و تو ماند.

۴۸- نوع «ان» مشخص شده در کدام گزینه یکسان نیست؟

□ الف) سراسر همه دشت بریان شدند / بر آن چهر خندانش گریان شدند

□ ب) من به هر جمعیتی نالان شدم / جفت بدحالان و خوش حالان شدم

۴۹- آرایه ی ادبی را از داخل کمانک انتخاب کنید.

عشق بر یک فرش بنشانند گدا و شاه را / سیل یکسان می کند پست و بلند راه را (اسلوب معادله - متناقض نما)
۵۰- جای خالی را با واژه های مناسب پر کنید.

واژه های مشخص شده در بیت «نی حریف هر که از یاری برید / پرده هایش، پرده های ما درید» آرایه ادبی دارند.
۵۱- مصراع نخست بیت زیر را مرتب کنید.

از - باران - برگ - در - مهربان تر - ای - بوسه های / بیداری ستاره در چشم جویباران
۵۲- مفهوم مناسب بیت زیر را بنویسید.

سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل ها افزون آید.
۵۳- معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) عشق، هر کسی را به خود راه ندهد.

ب) نی حدیث راه پر خون می کند.

۵۴- واژه های مشخص شده در دو جمله زیر خلق کننده کدام آرایه ادبی مشترک هستند؟

الف) بدان که از جمله نام های حُسن یکی «جمال» است و یکی «کمال».

ب) بی آتش قرار ندارد و در آتش وجود ندارد.

۵۵- نقش ضمیر پیوسته در مصراع «بعد از این وادی توحید آیدت» مشابه گزینه است؟

☐ الف) در عشق کسی قدم نهد کِش جان نیست

☐ ب) آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند

۵۶- در بیت زیر «وابسته وابسته» را مشخص کنید و نمودار پیکانی آن را رسم نمایید.

«هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش»

۵۷- آرایه مناسب هر بیت را از ستون «ب» انتخاب نمایید. (در ستون «ب» یک مورد اضافی است)

«ستون ب»

«ستون الف»

الف) دل گرمی و دم سردی ما بود که گاهی / مرداد مه و گاه دی اش نام نهادند (۱) اسلوب معادله

ب) عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می کشد اوّل چراغ خانه را (۲) حسن تعلیل

(۳) اغراق

۵۸- بیت زیر را کامل کنید.

آیینۀ نگاهت، پیوند صبح و ساحل /

۵۹- مفهوم بیت زیر از کدام گزینه دریافت می‌شود؟

«در ره عشق نشد کس به یقین محرم راز/ هر کسی بر حسب فکر گمانی دارد»

□ الف) هر کسی از ظنّ خود شد یار من / از درون من نجست اسرار من

□ ب) سرّ من از ناله من دور نیست / لیک چشم و گوش را آن نور نیست

۶۰- معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

محرم این هوش جز بی‌هوش نیست

پاسخ:

۱- الف) مونس (ب) فریاد و زاری به صدای بلند (ج) پنهان (د) لازم، ضروری، آن چه خدا بر بندگان واجب کرده است.

۲- مستور

۳- بله

۴- معرفت، محبت

۵- راه دشوار و پر خطر عشق

۶- پرده به دو معنی به کار رفته است: اول، نغمه و آواز دوم ف حجاب و پوشش

۷- اسلوب معادله، زیرا مصراع دوم در هر بیت مصداقی برای مصراع اول آن است.

۸- الف) پیمودن راه عشق (قدم در راه عاشقی گذاشتن) برای کسی امکان دارد که به فکر خودش نباشد (ب) روزهای عمر عاشقان با سوز و گداز و هجران سپری شد (ج) عشق در هر جایی پناه نمی‌گیرد (عشق در دل هرکسی جای نمی‌گیرد) و به چشم هرکسی نمایان نمی‌شود. (د) دلی می‌خواهم که از درد جدایی پاره پاره شده باشد. (محرمی می‌خواهم که سختی و جدایی کشیده باشد).

۹- الف

۱۰- اسلوب معادله - اسلوب معادله

۱۱- بهر

۱۲- جناس همسان

۱۳- عالم معنا و حقیقی / درگاه حق / جوار خداوندی

۱۴- عشق

۱۵- الف) عاشق واقعی (ب) آن که راه عشق نسپرده، از حال عارف واصل بی‌خبر است.

۱۶- الف) بازگشت به سوی حق (ب) خوش حالان رهروان راه حق اند که از سیر به سوی حق شادمان اند.

۱۷- الف) در مصراع اول: تنها نفس و دمیدن نیست. در مصراع دوم: نیست و نابود شود. (ب) همدم.

۱۸- بی‌بهره از عشق - ملول و خسته شدن

۱۹- الف) شهاب الدین سهروردی (ب) عین القضاة همدانی (ج) محمد رضا شفیعی کدکنی (د) مولوی

۲۰- الف) مردم او را دانشمند می‌خوانند (ب) ما او را دانا به شمار می‌آوریم

- ۲۱- گزینه ۴
- ۲۲- تشبیه
- ۲۳- الف) مشاور و وزیر ب) اجازه، رخصت
- ۲۴- قوت: مفعول آتش: مسند
- ۲۵- کنایه
- ۲۶- اسلوب معادله
- ۲۷- نیستان: متمم مرد و زن: نهاد
- ۲۸- گزینه ۳
- ۲۹- جمله هسته: من بعد از خواندن این مطلب متوجه شدم جمله وابسته: دنیا عجیب فراموشکار است
- ۳۰- پروانه نمادعاشق واقعی
- ۳۱- اسلوب معادله
- ۳۲- شیخ شهاب الدین سهروردی
- ۳۳- ترک خود کردن و رها کردن دلبستگی‌ها و تعلقات مادی.
- ۳۴- ۱) تضاد ۲) اسلوب معادله ۳) حسن تعلیل ۴) حس آمیزی
- ۳۵- هر کسی از دیدگاه خودش با عارف همراه می‌شود و حال درون او را درک نمی‌کند.
- ۳۶- پ) مصلحت.
- ۳۷- چهار مفعول
- ۳۸- الف) جناس همسان (جناس تام). ب) کنایه. -استعاره. پ) اسلوب معادله.
- ۳۹- سکوت
- ۴۰- الف) گرز: ویژگی نوعی مار سمی و خطرناک ب) هول: وحشت انگیز و ترسناک
- ج) جیب: گریبان،
- ۴۱- الف) لفظی ب) معنایی
- ۴۲- تحمل سختی‌ها و دشواری‌های راه عشق
- ۴۳- الف) معطوف. ب) غرق غبار و غربتیم. با من سمت باران بیا.
- ۴۴- مضارع التزامی. ب) مسند. نهاد
- ۴۵- معنایی
- ۴۶- زیرا عشق را واسطه رسیدن به خدا می‌داند.
- ۴۷- گزینه «ج»

۴۸- گزینه «ب»

۴۹- الف) اسلوب معادله

۵۰- جناس

۵۱- ای مهربان تر از برگ در بوسه‌های باران

۱-۵۲

۵۳- ب) هرکسی لیاقت عاشق شدن را ندارد.

ج) نی (انسان کامل / مولانا) داستان راه دشوار عشق را بیان می‌کند.

۵۴- سجع

۵۵- گزینه "الف"

۵۶- خویش روزگار وصل خویش

.....

۵۷- الف) حسن تعلیل ب) اسلوب معادله

۵۸- لبخند گاه‌گاهت، صبح ستاره باران

۵۹- گزینه الف

۶۰- تنها عاشق واقعی محرم حقیقت عشق است

سوالات نهایی از فصل چهارم و پنجم

۱- معنی واژه‌های مشخص شده زیر را بنویسید:

الف) احداث یک خاکریز دو جداره را تنها راه حل می‌دانست

ب) بر طیلسان آبی مدبترانه دوخته شده است

ج) با حال استیصال پرسیدم: «پس چه خاکی به سرم بریزم؟»

د) چشمه آب سردی که در تموز سوزان کویر از دل بخچالی بزرگ بیرون می‌آید

۲- در هر یک از ابیات و عبارتهای زیر، کدام واژه داخل کمانک از نظر املایی درست است؟

الف) برجسته‌ترین شاگرد (حوزه - حوضه) ادیب بزرگ بود.

ب) با دانشنامه رشته حقوق (قضایی - غزایی) به سراغ دادگستری رفتم.

ج) صدایی که می‌آمد (هزین‌ترین - حزین‌ترین) و عاشقانه‌ترین صدایی بود که می‌آمد

۳- در هر یک از موارد زیر، شکل درست واژه‌های نادرست املایی را بنویسید:

الف) هنگام چریق آفتاب در شهر سیرجان اتراق می‌کردیم.

ب) نمی‌پذیرفتید و طفره می‌رفتید ولی اسرارهای من بود که بوی التماس می‌داد و عاقبت شما را متقاعد کرد.

ج) و آن باغ پر از گل‌های رنگین و معطر شعر و خیال در صوم سرد این عقل بی‌درد و بی‌دل پژمرد.

- (د) از بیم عقب رجاء دموکراسی قرن بیستم ، به مار قاشیه حکومت سرهنگ ها پناه بردند.
- ۴- با توجه به عبارت زیر به پرسش ها پاسخ دهید:
- « نامه را معلم کلاس سوم برایم نوشته بود ؛ به یاد گذشته ها و خاطرات پاریز.»
- (الف) در گروه اسمی « معلم کلاس سوم » ، « هسته » کدام کلمه است؟
- (ب) نوع « وابسته وابسته » این گروه اسمی را بنویسید.
- (ج) کدام واژه نقش « تبعی » دارد؟
- ۵- عبارت زیر چند جمله دارد؟
- « لحظه عزیز و شور انگیزی بود ؛ لحظه ای که هر سال از نخستین دم بهار ، بی صبرانه چشم به راهش بودیم و تابستان وصال، امید بخش و مهربان می آمد.»
- ۶- در مصراع « امروز خورشید در دشت آینه دار من و تو » :
- (الف) کدام واژه حذف شده است؟
- (ب) نوع حذف آن را بنویسید.
- ۷- آرایه عبارت های زیر را بنویسید:
- (الف) « از شامۀ قوی شما تشخیص بوی حمله غریب نیست»
- (ب) چشمه آبی سرد از دامنه کوه های شمالی ایران به سینه کویر سرازیر می شود.
- ۸- معنی و مفهوم عبارت های زیر را بنویسید:
- (الف) سجده بهترین حالتی بود که می توانست مرا با خاک همسطح و یکسان کند.
- (ب) در کویر خدا حضور دارد.
- (ج) یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می زد.
- (د) دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ.
- (ه) مزیان را بر انگاره عشق آبادش ساخته اند و هنوز بر همان مهر و نشان است که بود.
- (و) امپراتوری های بزرگ هم مانند آدم های ثروتمند، معمولاً از سوء هاضمه می میرند.
- (ز) طفره می رفتید ولی اصرارهای من، عاقبت شما را متقاعد کرد.
- (ح) کرانه های فرات، خط از کرانه رود تیبر می خواندند.
- ۹- در هر یک از گروه های اسمی زیر ، نوع « وابسته وابسته » را مشخص کنید.
- (الف) دوازده سیر زعفران (ب) شرایط تقریباً پایدار
- ۱۰- در عبارت زیر ، زمان فعل های مشخص شده را دقیقاً تعیین کنید:
- « صدای بلدرچین یک دم قطع نمی شود . جوجه کبک ها ، خط و خال انداخته اند. »
- ۱۱- عبارت « کلمات را کنار زنید و در زیر آن ، روحی را که در این تلقی و تعبیر پنهان است ، تماشا کنید» بر چه مفهومی تأکید دارد؟
- ۱۲- در عبارت زیر کدام واژه در نقش « ممیز » است؟
- « و به من سفارش شد که بردن سیصد هزار تومان پول تا تهران همراه یک محصل ، خطرناک است.»
- ۱۳- در بیت « آن جا در آن برزخ سرد ، در کوچه های غم و درد / غیر از شب آیا چه می دید چشمان تار من و تو؟»، « برزخ سرد » نماد چه مفهومی است؟
- ۱۴- مقصود شاعر از مصراع دوم بیت زیر چیست؟
- « چون رود امیدوارم ، بی تابم و بی قرارم من می روم سوی دریا جای قرار من و تو »
- ۱۵- در عبارت زیر ، مقصود از « دریای سبز معلق » و « مرغان الماس پر » به ترتیب چیست؟

« در آن شب من خود را بر روی بام خانه گذاشته بودم و به نظاره آسمان رفته بودم؛ گرم تماشا و غرق در این دریای سبز معلّقی که بر آن مرغان الماس پر، تک تک از غیب سر می زنند.»

۱۶- نوع «وابسته وابسته» را در گروه های اسمی زیر تعیین کنید:

الف) اسیر این جهان (ب) هفت فرسخ راه

۱۷- در نوشته زیر، یک «نقش تبعی» با ذکر «نوع» آن مشخص کنید:

«رم» پایتخت ایتالیا، شهری است قدیمی. دیوارهای قطور و باروهای دودخورده آن به زبان حال باز گو می کند که ...»

۱۸- در تشبیه مشخص شده عبارت زیر، «مشبه» کدام است؟

«آسمان کویر، این نخلستان خاموش و پر مهتابی که هرگاه مشت خونین و بی تاب قلبم را در زیر باران های غیبی سکوتش می گیرم، ناله های آن روح دردمند را می شنوم.»

۱۹- مفهوم عبارت «معبر تمام شد و وارد محوطه پیش روی خاک ریزهای دشمن شدیم» چیست؟

۲۰- با توجه به گروه های اسمی زیر، جدول را کامل کنید:

الف) برجسته ترین شاگرد حوزه ادبیات (ب) قلب آن کویر

مضاف الیه مضاف الیه	صفت مضاف الیه

۲۱- با توجه به نوشته زیر، در کدام یک از ترکیب های مشخص شده، آرایه استعاره وجود دارد؟

«آن شب نیز ماه با تلاؤ پرشکوهش از راه رسید و گل های الماس شکفتند»

۲۲- نام نویسندگان آثار زیر را بنویسید:

الف) دری به خانه خورشید: (ب) تیرانا: (ج) بخارای من ایل من: (د) کویر:

۲۳- نام یک اثر «سید مهدی شجاعی» را بنویسید.

۲۴- با توجه به شعر زیر به سوالات پاسخ دهید:

کس چون تو طریق پاک بازی نگرفت

زین پیش دلاورا کس چون تو شگفت

الف) شعر در چه قالبی سروده شده است؟ (ب) موضوع شعر چیست؟

ج) شاعر «زخم» را به چه چیزی تشبیه کرده است؟ (د) در مصراع سوم «چون» به چه معنی است؟

۲۵- در همه گزینه ها به جز گزینه نادرست املایی دیده می شود.

۱) بچه ها هم انگار از دست آن ذله شده بودند و تکبیر می گفتند.

۲) تنها و تنها برای تعلیم گرفتن، شبه شما را در میان تاریکی تعقیب می کردم.

۳) عمق گودال آن قدر نبود که بتواند جسّه آدمی را در خود بگیرد.

۴) به سمت خاک ریز می رفتند و آخرین رمغ هایشان را در آخرین فشنگ هایشان می ریختند.

۲۶- با توجه به نوشته زیر، درستی یا نادرستی موارد داده شده را تعیین کنید:

«عشق کردم از اینکه فهمیده اید، انهدام آن تیربار، کار من بوده است.»

الف) زمان هر دو فعل «فهمیده اید» و «بوده است» ماضی نقلی است. درست نادرست

ب) در گروه اسمی «انهدام آن تیربار» واژه «تیربار» گروه اسمی است. درست نادرست

۲۷- در بیت زیر مفهوم نمادین «رود» و «دریا» را بنویسید:

«چون رود امیدوارم بی تابم و بی قرارم من می روم سوی دریا، جای قرار من و تو»

۲۸- نوشته «از بیم عقرب جرّاره دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیه حکومت سرهنگ ها پناه ببرد» کدام یک از ضرب المثل های زیر را به یاد می آورد؟

الف) دست بالای دست بسیار است (ب) از چاله به چاه افتادن

۲۹- در شعر زیر، شاعر دلیل بیدار شدن هر ساله نوبهار را چه می داند؟

هر سال چو نوبهار خرم بیدار شود ز خواب نوشین

تا باز کند به روی عالم دیباجه خاطرات شیرین

از لاله دهد به سبزه زیور ای دوست مرا به خاطر آور

۳۰- نوع وابسته و وابسته را در هر یک از موارد زیر تعیین کنید.

الف) متوجه شدم که قدرت قلم نویسنده تا چه حد بوده است. (ب) این جا می توان چند حلقه چاه عمیق زد.

۳۱- با توجه به بیت زیر، به پرسش ها پاسخ دهید.

«آن جا در آن برزخ سرد، در کوچه های غم و درد غیر از شب آیا چه می دید چشمان تار من و تو؟»

الف) نوع «واو» در مصراع اول، حرف ربط است یا عطف؟ (ب) در مصراع دوم، کدام واژه نقش «نهاد» دارد؟

۳۲- در نوشته «فکر کردم اگر پیش تر بروم، به حتم گم می شوم. بر تلّ خاکی نشستم. حتی اگر من صدایتان نمی کردم، متوجه حضور من نمی شدید.»

الف) زمان کدام فعل «مضارع التزامی» است؟ (ب) در واژه «صدایتان»، نقش دستوری ضمیر پیوسته «تان» چیست؟

۳۳- از بین آثار زیر، یک اثر از سلمان هراتی بیاید.

از پاریز تا پاریس - دری به خانه خورشید - هوا را از من بگیر خندهات را نه - در حیاط کوچک پاییز در زندان

۳۴- در هر عبارت زیر، با توجه به بخش مشخص شده، کدام آرایه ادبی دیده می شود؟

تا باز کند به روی عالم دیباجه خاطرات شیرین

۳۵- در عبارت زیر، آرایه درست را از کمانک مقابل آن، انتخاب کنید.

صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب / تا شد تهی از خویش و نیاش نام نهادند. (تشخیص / تضمین)

۳۶- از مقایسه سروده سهراب سپهری با نوشته زیر، چه مفهوم مشترکی دریافت می شود؟

* «من نمازم را وقتی می خوانم / که اذانش را باد گفته باشد سر گلدسته سرو / من نمازم را پی تکبیر الاحرام علف می خوانم»

* «در کویر خدا حضور دارد ... و حتی درختش، غارش، کوهش، هر صخره سنگش و سنگریزه اش آیات وحی را بر لب دارد.»

۳۷- در بیت زیر، منظور از «نسیم سحرخیز» و «باغ» چیست؟

«با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم در باغ می ماند ای دوست، گل یادگار من و تو»

۳۸- از بین واژه های زیر، یک برابر معنایی برای واژه «آویزان» بیاید. طاق، رواق، تعب، کاهلی، معلق، سروش، تجرید

۳۹- در هر یک از گروه های اسمی زیر، نوع وابسته و وابسته مشخص شده را تعیین نمایید.

الف) سه دست لباس ایرانی (ب) رنگ سبز چمنی

۴۰- مفهوم نمادین واژه مشخص شده را بنویسید.

آن جا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد / غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟

۴۱- آرایهٔ متناسب با بیت زیر را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.

این فصل، فصل من و توست، فصل شکوفایی ما / برخیز با گل بخوانیم اینک بهار من و تو (تضاد - تکرار)

۴۲- نام پدید آورندهٔ اثر داده شده را بنویسید. «سانتاماریا»

۴۳- مفهوم کلی قسمت مشخص شده را بنویسید.

الف) زین پیش دلاورا کسی چون تو شگفت حیثیت مرگ را به بازی نگرفت

۴۴- بیت «راستی خاتم فیروزه بواسحاقی خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود»، چه مفهوم مشترکی با نوشته زیر دارد؟

«آخرین چراغ امپراتوری روم را موسولینی روشن کرد که چند صباحی تا حبشه و قلب آفریقا نیز پیش راند اما همه می‌دانیم که دولت مستعجل بود.» - هر کسی از دیدگاه خودش با عارف همراه می‌شود و حال درون او را درک نمی‌کند

۴۵- معنی واژه‌ی مشخص شده را بنویسید.

من بیش از همه مُصر بودم در شنیدن حرف‌های شما.

۴۶- املای درست را از داخل کمانک انتخاب نمایید.

الف) دیروز در (قربت - غربت) باغ من بودم و یک چمن داغ / امروز خورشید در دشت آیینه‌دار من و تو

ب) جزیره‌های کوچک و بزرگ مثل وصله‌های رنگارنگ بر (تیلسان / طیلسان) آبی مدیترانه دوخته شده است.

۴۷- با توجه به عبارت «از ردّ صدای شما می‌بایست پیدایتان می‌کردم».

الف) نقش دستوری ضمیر پیوستهٔ «تان»، متمم است یا مفعول؟

ب) مرجع ضمیر «تان»، «شما» است یا «صدا»؟

۴۸- با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«خاکی است که رنگین شده از خون ضعیفان / این ملک که بغداد و ری اش نام نهادند»

الف) نقش دستوری واژهٔ «بغداد» چیست؟

ب) یک ترکیب اضافی در بیت بیابید و بنویسید.

ج) یک پیوند وابسته ساز در بیت بیابید و بنویسید.

۴۹- نوع هر یک از وابسته‌های وابسته را در گروه‌های اسمی زیر، بنویسید.

الف) هوای نسبتاً پاک ب) هفت فرسخ راه ج) سموم سرد این عقل د) بانک اعتبارات ایران

۵۰- نام پدید آورندهٔ هر یک از آثار زیر را بنویسید.

الف) کویر (ب) دری به خانه خورشید (ج) منطق الطیر

۵۱- معنی هر یک از موارد زیر را به نثر روان بنویسید.

با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم / در باغ می ماند ای دوست گل یادگار من و تو

یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می زد.

۵۲- معنی واژه های مشخص شده را بنویسید .

الف) باز زین و برگ را بر گرده کهرِبا و کردها نهادند.

ب) من بیم آن داشتم که مورد عتاب معلم واقع گردم.

پ) ز یزدان دان، نه از ارکان، که کوتاه دیدگی باشد / که خطی کز خرد خیزد، تو آن را از بنان بینی

۵۳- از میان واژگان زیر، املاي کدام واژه به هر دو شکل صحیح است؟

«اتراق / اطراق»، «جناق / جناغ»، «حتّاکي / هتّاکي»، «حمایل / همایل».

۵۴- در عبارات زیر، جاهای خالی را به درستی پر کنید.

الف) کتاب «بینوایان» اثر است.

ب) کتاب نوشته «ظهیری سمرقندی» است.

۵۵- نام افرینندگان آثاری را که نویسنده آنها نادرست ذکر شده، بنویسید.

«بخارای من، ایل من: محمد بهمن بیگی / تذکره الاولیا: عطار / تمهیدات: شهاب الدین سهروردی / قصه شیرین فرهاد: نظامی»

۵۶- «ضرورت توسل به مرشد و مراد» از مفهوم کدام بیت بر می آید؟

الف) در عالم پیر، هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است

ب) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند

۵۷- مقصود از آخرین جمله عبارت «با آخرین رمق هایتان داد زدید و به همه دستور دادید که بروند ... به یک نفر هم گفتید که

به برادر محسن خبر بدهد که ادامه حمله را در دست بگیرد.» چیست؟

۵۸- در متن «ناله های گریه آلود آن روح دردمند و تنها را می شنوم. ناله های گریه آلود آن امام راستین و بزرگم را که همچون

این شیعه گمنام و غریبش، در کنار آن مدینه پلید و در قلب آن کویر بی فریاد، سر در حلقوم چاه می بُرد و می گریست.» منظور از

«امام راستین و بزرگ» و «شیعه گمنام و غریب»، به ترتیب چه کسانی است؟

۵۹- در کدام بیت، هر دو نوع «و» (عطف و ربط) به کار رفته است؟

الف) چون رود امیدوارم بی تابم و بی قرارم / من می روم سوی دریا، جای قرار من و تو

ب) ز نیرنگ هوا و از فریب آذ خاقانی / دلت خُلد است خالی ساز از طاووس و شیطانش

۶۰- در عبارت زیر، نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید.

«آنگاه که آتش عشق او را چنان گرداند که همه جهان آتش بیند.»

۶۱- در جمه زیر نوع «وابسته وابسته را بنویسید و نمودار پیکانی آن را رسم کنید.

«نگاه‌های مردم آسفالت نشین، آن را کهکشان می‌بیند.»

۶۲- آرایه‌های ادبی به کار رفته در ستون «ب» به کدام یک از بیت‌های ستون «الف» مربوط می‌شود؟ (در ستون ب یک مورد اضافی است).

ستون الف	ستون ب
الف) با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم / در باغ می‌ماند ایدوست، گل یادگار من و تو	(۱) ایهام
ب) کاوس کیانی که کی‌اش نام نهادند / کی بود؟ کجا بود؟ کی‌اش نام نهادند	(۲) استعاره
ج) نه در شیراز و نه در شهر گنجه / نظامی می‌شوم در قصر شیرین	(۳) حس آمیزی
	(۴) جناس تام

۶۳- نام آفرینندگان آثاری که نویسنده آن‌ها نادرست است، بنویسید.

«سانتاماریا: سید مهدی شجاعی - تمهیدات: شهاب‌الدین سهروردی - سندباد نامه: ظهیری سمرقندی - فیه ما فیه: جامی - دری به خانه خورشید: سلمان هراتی»

۶۴- مصراع اول بیت زیر را بنویسید.

..... در دادگاه عشق، رگ گردنت گواه

۶۵- در عبارت «عشقم به این بود که حرفتان را بشنوم. الان هم دوستتان دارم؛ بیشتر از همیشه»

الف) جمله پیرو یا وابسته را مشخص کنید. ب) نقش ضمیر متصل (پیوسته) را در جمله سوم بنویسید.

۶۶- در عبارت «بعد از خواندن این مطلب، متوجه شدم که دنیا عجیب فراموش کار است! بیست سی سال پیش چه کارها کرده!»:

الف) نوع وابسته وابسته را بنویسید.

ب) نمودار گروه اسمی را که در آن وابسته وابسته، آمده رسم کنید.

۶۷- نویسنده کتاب «سانتاماریا» کیست؟

۶۸- عبارت «شاهین تیزبال افق‌ها بودم. زنبور طفیلی شدم و به کنجی پناه بردم.» یادآور کدام «ضرب‌المثل» فارسی است؟

۶۹- با توجه به رباعی زیر، به پرسش‌های داده شده، پاسخ دهید.

«کس چون تو طریق پاک بازی نگرفت / با زخم، نشان سرفرازی نگرفت

زین پیش دلاورا، کسی چون تو شگفت / حیثیت مرگ را به بازی نگرفت»

الف) واژه «زخم» با کدام واژه ارتباطی مبتنی بر تشبیه دارد؟

(ب) آرایه‌های ادبی «تشخیص» و «کنایه» را در مصراع پایانی مشخص کنید.

۷۰- نویسنده در عبارت زیر، به فرمان برداری ساکنان «کرانه‌های فرات» از کدام حکومت اشاره می‌کند؟

«کرانه‌های فرات، خط از کرانه رود تiber می‌خواندند.»

۷۱- در نوشته زیر، مفهوم کنایی قسمت‌های مشخص شده را به ترتیب بنویسید.

«بعد از حکیم اسرار، همه چشم‌ها به او بود که حوزه حکمت را او گرم نگاه دارد.»

۷۲- عبارت «ناله‌های گریه آلود آن روح دردمند و تنها را می‌شنوم، ناله‌های آن امام راستین و بزرگم را که همچون این شیعه گمنام و غریبش، در کنار آن مدینه پلید و در قلب آن کویر بی‌فریاد، سر در حلقوم چاه می‌برد و می‌گریست» یادآور کدام موضوع مشهور است؟

۷۳- مقصود نهایی شاعر، از بیت زیر چیست؟

«آن جا در آن برزخ سرد در کوچه‌های غم و درد / غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو»

۷۴- درستی و نادرستی موارد زیر را مشخص کنید.

(الف) بیت «نی حدیث راه پر خون می‌کند / قصه‌های عشق مجنون می‌کند» به مفهوم «دشواری و پر خون بودن راه عشق» اشاره دارد. درست / نادرست

(ب) مفهوم عبارت «آن باغ پر از گل‌های رنگین و معطر شعر و احساس در سموم سرد این عقل بی‌درد پژمرده و صفای اهورایی آن همه زیبایی‌ها، به این علم عددبین مصلحت‌اندیش آلود.» به برتری عقل بر عشق و احساس تأکید دارد. درست / نادرست

۷۵- املای درست را در جمله‌های زیر انتخاب کنید.

از آن همه زیبایی‌ها و لذت‌ها و (نشئه / نشعه) ها سرشار از شعر و خیال می‌شدم.

۷۶- از بین چهار بخش مشخص شده در متن زیر، نقش‌های تبعی «معطوف» و «بدل» را بیابید.

تابستان وصال نواز شگر می‌آمد و ما را از غربت زندان شهر به میهن آزاد و دامن گسترمان، کویر می‌برد... در کویر گویی به مرز عالم دیگر نزدیکیم. آسمان، تفرجگاه مردم کویر است.

۷۷- نوع حذف را در موارد زیر مشخص نمایید.

امروز خورشید در دشت آینه‌دار من و تو

۷۸- جای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید.

(الف) در جمله «با راه‌آهن به بروکسل، پایتخت بلژیک می‌رفتیم»، واژه مشخص شده آرایه دارد.

(ب) در عبارت «در آن هنگام که بهار حیات علمی و اجتماعی‌اش فرارسیده بود، ناگهان منقلب شد» واژه مشابه است.

۷۹- کدام دو اثر از یک نویسنده یا شاعر است؟

«فی حقیقه العشق - فيه ما فيه - كليله و دمنه - تذکره الاولیا - سندبادنامه - منطق الطیر - تمهیدات»
۸۰- درستی یا نادرستی جمله زیر را مشخص کنید.

«سانتاماریا اثر رضا امیرخانی، نویسنده معاصر درباره دفاع مقدس است»

۸۱- مصراع دوم بیت زیر را بنویسید.

ترسم تو را ببیند و شرمندگی کشد /

۸۲- مفهوم مناسب بیت زیر را بنویسید.

راستی خاتم فیروزه بواسحاقی / خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود

۸۳- با توجه به متن درس «بوی جوی مولیان» مفهوم مشترک «آب جیحون فرونشست و ریگ آموی پرنیان شد» چیست؟

۸۴- معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) از شامۀ قوی شما تشخیص بوی حمله، غریب نیست.

ب) من می‌روم سوی دریا، جای قرار من و تو

۸۵- معنی واژه مشخص شده، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

☐ الف) بگرای چو ازدهای گرز (خشمگین)

☐ ب) نی حریف هر که از یاری برید (رقیب)

☐ ج) چه استبعادی دارد که عمری باشد و روزی خاطراتی از سفر ماه هم بنویسم! (دور دانستن)

☐ د) پاداش هر زخمۀ سنگی را دست‌های کریم تو میوه‌ای چند شیرین ایثار کند. (جراحت)

۸۶- املاي درست را در جمله‌ی زیر، انتخاب نمایید.

سرتان را روی زمین (بگذارم / بگزارم) و بروم.

۸۷- در کدام عبارت غلط املايي وجود دارد؟ درست آن را بنویسید.

الف) بساط تحویه به تهران نرسیده بود.

ب) هر چه به واسطۀ آن به خدا رسند فرض باشد به نزدیک طالبان.

۸۸- با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

دیروز اگر سوخت ای دوست، غم برگ و بار من و تو / امروز می‌آید از باغ، بوی بهار من و تو

دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ / امروز خورشید در دشت، آینه‌دار من و تو

الف) در ابیات بالا جمله وابسته (پیرو) را مشخص کنید.

ب) در بیت دوم، نوع «و» مشخص شده، عطف است یا ربط؟

۸۹- در کدام یک از گزینه‌های زیر «صفت مضاف‌الیه» دیده می‌شود؟

☐ الف) جلد دوم کتاب بینوایان ☐ ب) غرفۀ بلند آسمانش ☐ ج) چشمۀ آبی سرد

۹۰- در عبارت زیر موارد خواسته شده را بیابید.

«رم پایتخت ایتالیا شهری است قدیمی، دیوارهای قطور و باروهای دودخورده آن به زبان حال بازگو می‌کند که روزگاری از فراز همین برج‌ها، فرمان به سواحل دریای سیاه داده می‌شده»

الف) بدل: ب) معطوف:

۹۱- زمان دقیق فعل جمله دوم را بنویسید.

«عشق کردم از اینکه فهمیده‌اید که انهدام آن تیربار کار من بوده است.»

۹۲- کتاب «کویر» اثر دکتر علی شریعتی، سفرنامه است یا حسب حال؟

۹۳- قسمت مشخص شده در عبارت زیربیاگر کدام آرایه ادبی است؟

ب) از بیم عقرب جرّاره دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیه حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد.

۹۴- آرایه درست را از داخل کمانک برگزینید.

دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ / امروز خورشید در دشت، آینه‌دار من و تو (تشخیص - حس آمیزی)

۹۵- مفهوم کنایه‌ی مشخص شده را بنویسید.

الف) فکر اینکه مرا شناخته باشید، دلم را گرم کرد.

۹۶- آرایه مناسب هر بیت را از ستون «ب» انتخاب نمایید. (در ستون «ب» یک مورد اضافی است)

«ستون ب»

«ستون الف»

۱) اسلوب معادله

الف) دل گرمی و دم سردی ما بود که گاهی / مرداد مه و گاه دی‌اش نام نهادند

۲) حسن تعلیل

ب) عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را

۳) اغراق

۹۷- کدام مصراع، تکمیل کننده بیت زیر است؟

ماه آمده به دیدن خورشید، صبح زود /

☐ الف) یا ماه بی‌ملاحظه افتاده بین راه؟

☐ ب) خورشید رفته است سر شب سراغ ماه

۹۸- مفهوم مناسب بیت زیر را بنویسید.

"ز خورشید و از آب و از باد و خاک / نگردد تبه نام و گفتار پاک"

۹۹- معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) بچه‌ها هم از دست آن ذله شده بودند.

ب) هنگام چریغ آفتاب در کنار قنات حسنی در شهر سیرجان اتراق می‌کردیم.

پاسخ:

۱- الف) ساخته شدن ب) نوعی ردا ج) درماندگی د) ماه گرما ، ماه دهم از سال رومیان ، مطابق تیرماه شمسی

۲- الف) حوزه ب) قضایی ج) حزین ترین

۳- الف) چریغ ب) اصرار ج) سموم د) غاشیه

۴- الف) معلم ب) صفت مضاف الیه ج) خاطرات

۵- سه جمله

- ۶- الف) فعل است (ب) حذف به قرینه معنایی
- ۷- الف) حس آمیزی (ب) تشخیص
- ۸- الف) من با سجده خود را مانند خاک در برابر عظمت پروردگار ، پست و کوچک می کنم (ب) در کویر معنویت وجود دارد
 ج) روزگاری همه مردم یا کشورها به روم توجه داشتند و از آن حساب می بردند (از قدرتش می ترسیدند) (د) در دوران گذشته در کشورم درد و غم زیادی وجود داشت (ما با مصیبت های زیادی همراه بودیم) (هـ) مزینان را به طرح و نقشه عشق آباد ساخته اند و از قدیم هیچ تغییری نگرده است (هنوز به همان شکل و طرح قدیم است) (و) حکومت های بزرگ هم مانند انسان های ثروتمند و پرخور از زیاده خواهی نابود می شوند (ز) خودداری می کردید اما اصرارهای من شما را مجاب و راضی کرد. (ح) کرانه های فرات، خط از کرانه رود تیبر می خواندند.
- ۹- الف) ممیز (ب) قید صفت
- ۱۰- الف) مضارع اخباری (ب) ماضی نقلی
- ۱۱- توجه به باطن و حقیقت هر چیز و پرهیز از ظاهر بینی
- ۱۲- تومان
- ۱۳- دوران حکومت ظلم و ستم شاهنشاهی
- ۱۴- من به سوی آزادی می روم تا آن جا به هم پیوندیم
- ۱۵- آسمان - ستارگان
- ۱۶- الف) این صفت مضاف الیه (ب) فرسخ : ممیز
- ۱۷- پایتخت ایتالیا ، بدل
- ۱۸- قلب / قلبم
- ۱۹- گذرگاه تمام شد ، وارد محوطه (میدان) پیش روی سنگرهای دشمن شدیم
- ۲۰- صفت مضاف الیه : آن مضاف الیه مضاف الیه : ادبیات
- ۲۱- گل های الماس پر
- ۲۲- الف) سلمان هراتی (ب) مهرداد اوستا (ج) محمد بهمن بیگی (د) دکتر علی شریعتی
- ۲۳- سانتاماریا
- ۲۴- الف) رباعی (ب) ستایش جانبازان و ایثارگران (ج) نشان / مدال (د) مثل ، مانند
- ۲۵- گزینه ۱
- ۲۶- الف) درست (ب) نادرست
- ۲۷- رود: جریان های انقلابی دریا: وحدت و یکپارچگی
- ۲۸- ب
- ۲۹- برای یادآوری خاطرات شیرین مردم جهان
- ۳۰- الف) مضاف الیه مضاف الیه (ب) ممیز
- ۳۱- الف) عطف (ب) چشمان
- ۳۲- الف) بروم (ب) مفعول
- ۳۳- دری به خانه خورشید
- ۳۴- حس آمیزی
- ۳۵- تشخیص

- ۳۶- همه موجودات در حال تسبیح خداوند هستند. (یسبح لله ما فی السموات و ما فی الارض)
- ۳۷- نسیم سحرخیز: انقلاب و قیام مردم باغ: وطن، کشور
- ۳۸- آویزان: معلق
- ۳۹- الف) دست: ممیز ب) چمنی: صفت صفت
- ۴۰- برزخ سرد: نماد دوران قبل از انقلاب، (دوران ظلم و ستم)
- ۴۱- تکرار
- ۴۲- سیدمهدی شجاعی
- ۴۳- شکوه و اعتبار مرگ را از بین برده است.
- ۴۴- زودگذر و ناپایدار بودن قدرت
- ۴۵- اصرار کننده، پافشاری کننده
- ۴۶- الف) غربت ب) دطیلسان
- ۴۷- الف) مفعول ب) شما
- ۴۸- الف) مسند ب) خون ضعیفان ج) که
- ۴۹- الف) نسبتا: قید صفت ب) فرسخ: ممیز ج) این: صفت مضاف الیه د) ایران: مضاف الیه مضاف الیه
- ۵۰- الف) علی شریعتی ب) سلمان هراتی ج) عطار
- ۵۱- الف) با این انقلاب، تو هم به پاخیز که حتی اگر در این راه شهید هم شدیم، انقلاب و آزادی به عنوان یادگار ما در وطن باقی می ماند.
- ب) روزگاری همه مردم دنیا به ایتالیا توجه داشتند و از آن حساب می بردند و اطاعت می کردند.
- ۵۲- الف) اسب یا استری که به رنگ سرخ تیره است. ب) سرزنش، ملامت، تندی
- پ) سرانگشت.
- ۵۳- «جناق / جناغ»
- ۵۴- الف) ویکتور هوگو. ب) سندبادنامه.
- ۵۵- تمهیدات: عین القضاات همدانی. قصه شیرین فرهاد: احمد عربلو.
- ۵۶- ب) یا «آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند».
- ۵۷- به عهده گرفتن فرماندهی.
- ۵۸- حضرت علی (ع). دکتر شریعتی.
- ۵۹- الف
- ۶۰- مسند مفعول
- ۶۱- صفت مضاف الیه نگاه های مردم آسفالت نشین
- ۶۲- الف) ۲ (استعاره) ب) ۴ (جناس تام) ج) ۱ (ایهام)
- ۶۳- تمهیدات: عین القضاات همدانی فیه مافیه: مولوی
- ۶۴- شاهد نیاز نیست که در محضر آورند
- ۶۵- الف) که حرفتان را بشنوم. ب) مفعول.
- ۶۶- الف) صفت مضاف الیه. ب) خواندن این مطلب
- ۶۷- سیدمهدی شجاعی.
- ۶۸- از عرش به فرش آمدن / هر فرازی را فرودی است.
- ۶۹- الف) نشان. ب) تشخیص: مرگ. کنایه: به بازی نگرفت.

- ۷۰- روم
- ۷۱- امید / توجه داشتن. رونق بخشیدن.
- ۷۲- اشاره به گریستن حضرت علی (ع) در حالی که سر درون چاه می‌برد.
- ۷۳- شکوه و شکایت از اوضاع نابسامان جامعه قبل از انقلاب اسلامی.
- ۷۴- الف) درست ب) نادرست
- ۷۵- نشئه
- ۷۶- معطوف: دامن گسترمان بدل: کویر
- ۷۷- حذف به قرینه معنایی یا معنوی
- ۷۸- مجاز ج) بهار
- ۷۹- تذکره الاولیا - منطق الطیر
- ۸۰- نادرست
- ۸۱- یوسف بگو که هیچ نیاید بروزن ز چاه
- ۸۲- ۲
- ۸۳- برطرف شدن مشکلات یا آسان شدن کارها
- ۸۴- ه) از حس بویایی (احساس نیرومند شما) تشخیص زمان حمله دور از ذهن (عجیب) نیست.
- و) من به جریان انقلاب می‌پیوندم، جایی که وعده‌گاه و محل آرامش ماست.
- ۸۵- گزینه «ج»
- ۸۶- بگذارم
- ۸۷- گزینه "الف" / تهویه
- ۸۸- الف) دیروز اگر سوخت غم برگ و بار من و تو
- ب) ربط
- ۸۹- گزینه "ج"
- ۹۰- الف) بدل: پایتخت ایتالیا ب) معطوف: باروهای دودخورده آن
- ۹۱- ماضی نقلی
- ۹۲- حسب حال
- ۹۳- تشبیه (اضافه تشبیهی)
- ۹۴- تشخیص
- ۹۵- مرا امیدوار کرد- مرا خوشحال کرد
- ۹۶- الف) حسن تعلیل ب) اسلوب معادله
- ۹۷- گزینه "ب"
- ۹۸- جاودانگی نام نیک
- ۹۹- الف) بچه‌ها هم از دست آن خسته شده بودند.
- ب) هنگام طلوع آفتاب در کنار قنات حسنی در شهر سیرجان اقامت کوتاه می‌کردیم.

سوالات نهایی از فصل ششم

- ۱- معنی واژه های مشخص شده را بنویسید:
- الف) یکی از ملوک عجم جور و اذیت آغاز کرده تا جایی که خلق از مکاید فعلش به جهان برفتند
- ب) چوب دستی منتشا مانند در دستش
- پ) که گفتی سمن داشت اندر کنار
- ت) جنگ بود این یا شکار آیا / میزبانی بود یا تزویر (ث) شیرمرد عرصه ناوردهای هول / پور زال زر ...
- ۲- شکل درست واژه های نادرست زیر را بنویسید (شکل املایی نادرست را بیابید.)
- الف) اگر کوه آتش بود بسپرم / از ین تنگ خار است اگر بگذرم
- ب) شیر مرد عرصه ناوردهای حول / طعمه دام و دهان خوان هشتم بود
- پ) همچنان که می توانست او، اگر می خواست، / کان کمند شصت خم خویش بگشاید / و بیانداز به بالا، ...
- ۳- در بیت زیر جناس وجود دارد؟ « به دستور فرمود تا ساروان / هیون آرد از دشت صد کاروان »
- ۴- مفهوم کنایه « باید زدن سنگ را بر سبوی » را بنویسید.
- ۵- با توجه به شعر « این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد / ناگهان انگار / بر لب آن چاه / سایه ای را دید / او شغاد آن نا برادر بود »
- الف) مقصود از « گنج مروارید » چیست ؟
- ب) « شغاد » نماد چه کسانی است؟
- ۶- معنی و مفهوم شعر های زیر را بنویسید:
- الف) پهلوان هفت خوان ، اکنون / طعمه دام و دهان خوان هشتم بود
- ب) چو خواهی که پیدا کنی گفت و گوی / باید زدن سنگ را بر سبوی
- ج) در بن این چاه آبش زهر شمشیر و سنان ، گم بود
- د) این (شعر) عیار مهر و کین مرد و نامرد است
- ه) چنین است سوگند چرخ بلند / که بر بی گناهان نیاید گزند
- و) کزین دو یکی گر شود نابه کار / از آن پس که خواند مرا شهریار؟
- ز) شیر مرد عرصه ناورد های هول / طعمه دام و دهان خوان هشتم بود
- ح) که هر چند فرزند هست ارجمند / دل شاه از اندیشه یابد گزند
- ی) بدان گه که شد پیش کاووس باز / فرود آمد از باره، بردش نماز
- ۷- واژه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید:
- الف) داشتم می گفتم ، آن شب نیز / (سورت - صورت) سرمای دی بیدادها می کرد.
- ب) خوان هفتم را / / آن (هریوه - حریوه) خوب و پاک آیین روایت کرد .
- ج) که دوزخ مرا زین سخن گشت (خوار / خار)
- ۸- در همه بیت ها به جز گزینه شیوه بلاغی دیده می شود
- الف) همی داد مژده یکی را دگر / که بخشود بر بی گنه دادگر
- ب) رخ شاه کاووس پر شرم دید / سخن گفتنش با پسر نرم دید
- ج) که هر چند فرزند هست ارجمند / دل شاه از اندیشه یابد گزند
- د) چنین است سوگند چرخ بلند / که بر بی گناهان نیاید گزند
- ۹- کدام یک از ویژگی های حماسه در بیت های زیر دیده می شود؟ آن ها را از کمانک های مقابل انتخاب کنید.
- الف) بدان گاه سوگند پرمایه شاه / چنین بود آیین و این بود راه (ملّی - قهرمانی)

- (ب) یکی تازی ای بر نشسته سیاه همی خاک نعلش برآمد به ماه (خرق عادت - ملّی)
- ۱۰- با توجه به بیت « بیامد دو صد مرد آتش فروز / دیدند گفتی شب آمد به روز » کدام توضیح درست است؟
(الف) از شعله بزرگ آتش ، شب مثل روز روشن شد. (ب) از بسیاری دود ، روز مثل شب تاریک شد.
- ۱۱- با توجه به شعر زیر ، آرایه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید:
«داشتم می گفتم ، آن شب نیز / سورت سرمای دی بیدادها می کرد/ و چه سرمایی چه سرمایی!» (تضاد - واج آرای)
- ۱۲- مفهوم بیت : « چو او را بدیدند برخاست غو / که آمد ز آتش برون شاه نو » را بنویسید.
- ۱۳- در بیت « پراگنده کافور بر خویشتن / چنان چون بود رسم و ساز کفن » ، منظور شاعر را از «مصراع اول» بنویسید
- ۱۴- در شعر « این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد » منظور از « کلید گنج مروارید » چیست؟
- ۱۵- در تشبیه به کار رفته در سروده زیر ، مشبه و مشبه به را مشخص کنید:
« آن خداوند و سوار رخس بی مانند / آن که هرگز - چون کلید گنج مروارید - گم نمی شد از لبش لبخند »
- ۱۶- در بیت زیر ، کدام واژه کاربرد مجازی دارد؟ مفهوم آن را بنویسید:
« سراسر همه دشت بریان شدند بر آن چهر خندانش گریان شدند »
- ۱۷- با توجه به بیت زیر به پرسش ها پاسخ دهید:
(الف) منظور از « تازی سیاه » چیست ؟
(ب) یکی تازی ای بر نشسته سیاه همی خاک نعلش برآمد به ماه «
(ب) مفهوم مصراع دوم را بنویسید.
- ۱۸- با فعل « گذشت » دو جمله متفاوت بنویسید
- ۱۹- کتاب « در حیات کوچک پاییز در زندان » اثر کیست؟
- ۲۰- شاعر در شعر « خوان هشتم » به کدام مضامین اجتماعی اشاره دارد؟ (چهار مورد را نام ببرید)
- ۲۱- در بیت زیر ، نقش دستوری ضمیر پیوسته « ش » را بنویسید:
« چو بشنید خسرو از آن شاد گشت روانش ز اندیشه آزاد گشت »
- ۲۲- در سروده « رخس بی مانند ، با هزارش یادبود خوب خوابیده است »
(الف) در گروه اسمی « هزارش یادبود خوب » هسته گروه اسمی را تعیین کنید
(ب) در گروه اسمی « رخس بی مانند » نوع وابسته پسین را بنویسید
- ۲۳- در سروده « مرد نقال - آن صدایش گرم / نایش گرم / آن سکوتش ساکت و گیرا / و دمش ، چنان حدیث آشنایش گرم -
راه می رفت و سخن می گرفت »:
- (الف) در ترکیب « صدایش گرم » کدام آرایه ادبی وجود دارد؟
(ب) واژه های « نای » و « دم » کدام آرایه ادبی را ایجاد کرده است؟
- ۲۴- با توجه به بیت « جهاندار سودابه را پیش خواند همی با سیاوش به گفتن نشاند »
(الف) منظور از « جهاندار » کیست ؟
(ب) معادل امروزی « با سیاوش به گفتن نشاند » چیست؟
- ۲۵- در گروه کلمه های زیر ، دو مورد نادرستی املائی وجود دارد؛ درست هر یک را بنویسید.
- آدرم و حیا - خار و بی ارزش - سورت سرمای دی - زهر شمشیر و ستان
- ۲۶- «هفت خوان را زادسرو مرو.../ آن هریوه خوب و پاک آیین روایت کرد خوان هشتم را/ من روایت می کنم اکنون من که نامم ماث »
- (الف) گروه اسمی « آن هریوه خوب » ، چه نوع نقش تبعی دارد؟
(ب) نقش دستوری واژه « اکنون » را بنویسید.

ج) واژه «هشتم» کدام یک از انواع وابسته‌های پسین است؟
د) در گروه اسمی «زادسرو مرو»، هسته را مشخص کنید.

۲۷- نام صاحب اثر داده شده را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. سائنتاماریا (مهرداد اوستا / سید مهدی شجاعی)

۲۸- از بین آثار زیر، یک اثر از اخوان ثالث بیابید.

از پاریز تا پاریس - دری به خانه خورشید - هوا را از من بگیر خندهات را نه - در حیاط کوچک پاییز در زندان

۲۹- در عبارت زیر، با توجه به بخش مشخص شده، کدام آرایه ادبی دیده می‌شود؟

نهادند بر دشت هیزم دو کوه جهانی نظاره شده هم گروه

۳۰- در عبارت زیر، آرایه درست را از کمانک مقابل آن، انتخاب کنید.

یکی تازی‌ای برنشسته سیاه / همی خاک نعلش بر آمد به ماه (تناقض / اغراق)

۳۱- بیت زیر بر چه مفهومی تأکید دارد؟

«چو بخشایش پاک یزدان بود دم آتش و آب یکسان بود»

۳۲- در سروده زیر، منظور شاعر از «حدیث آشنای نقال» چیست؟

«مرد نقال - آن صدایش گرم، نایش گرم / آن سکوتش ساکت و گیر / و دمش چونان حدیث آشنایش گرم / راه می‌رفت و سخن می‌گفت»

۳۳- املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید: چو او را بدیدند (برخواست / برخواست) غو

۳۴- با توجه به جمله زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«سیاوش، فرزند کاووس، شاه کیانی است که رستم به او رسم پهلوانی می‌آموزد.»

الف) کدام گروه اسمی، نقش دستوری «مفعول» دارد؟

ب) یک ترکیب اضافی و یک ترکیب وصفی بیابید و بنویسید.

ج) گروه اسمی «شاه کیانی» مسند است یا بدل؟

۳۵- نوع وابسته‌های پیشین و پسین را در گروه‌های اسمی مشخص شده بنویسید.

«کشته هر سو بر کف و دیواره‌هایش نیزه و خنجر»

۳۶- آرایه متناسب با بیت زیر را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.

سراسر همه دشت بریان شدند / بر آن چهر خندانش گریان شدند (مجاز - تشخیص)

۳۷- بیت زیر دارای کدام زمینه حماسه است؟

«بدان گاه سوگند پرمایه شاه چنین بود آیین و این بود راه»

۳۸- در بند زیر، از خوان هشتم، مشبه و مشبه به را معلوم کنید.

«چاه چوان ژرفی و پهناش، بی شر میش ناباور / و غم انگیز و شگفت آور»

۳۹- در کدام گزینه «حذف به قرینه معنایی» صورت پذیرفته است؟

الف) عشق من، خنده تو / در تاریک ترین لحظه ها می شکفد.

ب) پادشه را کرم باید تا بر او گرد آیند و رحمت تا در پناه دولتش ایمن نشینند.

پ) اگر آتش دل نهفته داری / سوزد جانت، به جانت سوگند

ت) گفت: «نزدیک است والی را سرای؛ آجا شویم» گفت: «والی از کجا در خانه خمار نیست؟»

۴۰- ضمیر پیوسته، در کدام مصراع «وابسته وابسته» است؟

«بعد چندی که گشودش چشم / رخس خود را دید / بس که خونس رفته بود از تن

بس که زهر زخم ها کاریش / گویی از تن حسّ و هوشش رفته بود و داشت می خوابید»

۴۱- در بیت «به دستور فرمود تا ساروان / هیون آرد از دشت صد کاروان»

الف) کدام واژه در جایگاه «ممیز» است؟ ب) جمله «پیرو» یا «وابسته» را مشخص کنید.

۴۲- در سروده «تهمتن، گرد سجستانی / کوه کوهان، مرد مردستان / رستم دستان / در تگ تاریک ژرف چاه پهناور / کشته هر

سو بر کف و دیواره هایش نیزه و خنجر ... / در بُن این چاه آبش زهر شمشیر و سِنان، گم بود.»

الف) نوع نخستیت نقش تبعی را بنویسید. ب) «و» در جمله پایانی، حرف عطف است یا ربط؟

پ) نشانه «ان» در واژه مشخص شده، مفهوم «شباهت» دارد یا «جمع»؟

۴۳- ابیات زیر را به شکلی درست کامل کنید.

الف) بود لبریز از عشقت وجودم؛ میهن ای میهن

ب) دارد اسارت تو به زینب اشارتی

۴۴- آرایه ادبی مناسب هر بیت را برگزینید.

الف) با اهل فنا دارد هر کس سر یک رنگی باید که به رنگ شمع از رفتن سر خندد (تضاد / مجاز)

ب) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست (تشخیص / متناقض نما)

۴۵- آرایه ادبی مناسب با هر سروده را در برابر آن بنویسید. (یک آرایه اضافه است)

۱-ایهام	الف) آتش عشق است کاندر نی فتاد / جوشش عشق است کاندر می فتاد
۲-تضمین	ب) چون رود امیدوارم؛ بی تابم و بی قرارم / من می روم سوی دریا؛ جای قرار من و تو
۳-حسن تعلیل	پ) گر چه بیرون تیره بود و سرد همچون ترس / قهوه خانه گرم و روشن بود همچون شرم
۴-حسن آمیزی	

۴۶- مراد از «این سخن» در بیت زیر چیست؟

«سیاوش چنین گفت کای شهریار / که دوزخ مرا زین سخن گشت خوار»

۴۷- بیت «چنان آمد اسپ و قباى سوار / که گفتی سمن داشت اندر کنار» را با مضمون بیت زیر مقایسه کنید.

«آتش ابراهیم را نبود زیان هر که نمرودی است گو می ترس از ان»

۴۸- واژه «سورت» در مصراع «سورت سرمای دی بیدادها می کرد.» در کدام معنا به کار نرفته است؟

الف) تندى ب) سرعت ج) شدت د) حدت

۴۹- در بیت‌های زیر، «غلط‌های املائی» را مشخص کنید و شکل صحیح آن‌ها را بنویسید.

الف) صریر ملک، عطا داد کردگار تو را / به جای خویش دهد هر چه کردگار دهد

ب) چنان آمد اسپ و قباى سوار / که گفتی ثمن داشت اندر کنار

۵۰- املاى درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) چو او را بدیدند (برخواست / برخواست) غو / که آمد ز آتش برون شاه نو

ب) تو حکیمی، تو عظیمی، تو کریمی، تو رحیمی / تو نماینده فضلى تو سزوار (ثنایی / سنایی)

۵۱- کاربرد معنایی فعل «شد» در کدام بیت متفاوت است؟

الف) پُر اندیشه شد جان کاووس کی / ز فرزند و سودابه نیک پی

ب) بدان گه که شد پیش کاووس باز / فرود آمد از باره، بردش نماز

ج) سراسر همه دشت بریان شدند / بر آن چهر خندانش گریان شدند

د) نخستین دمیدن سیه شد ز دود / زبانه برآمد پس از دود، زود

۵۲- در سروده زیر نوع «نقش تبعی» را مشخص کنید.

«بر لب آن چاه / سایه‌ای را دید / او شغاد، آن نابردار بود / که درون چه نگه می کرد و می خندید»

۵۳- در سروده «خوان هشتم، رستم و شغاد» هر یک «نماد» چه کسانی هستند؟

۵۴- با توجه به مصراع‌های داده شده، ابیات زیر را کامل کنید.

الف) به دشت دل گیاهی جز گل رویت نمی‌روید

ب) تو بودم کردی از نابودی و با مهر پروردی

۱) فدای نام تو بود و نبودم؛ میهن ای میهن!

۲) من این زیبا زمین را آزمودم؛ میهن ای میهن!

۳) به هر حالت که بودم با تو بودم؛ میهن ای میهن!

۵۵- بیت «سرانجام گفت ایمن از هر دوان نگرود مرا دل نه روشن روان» از زبان چه کسی بیان شده است؟

۵۶- هر یک از ابیات زیر را به درستی کامل کنید.

الف) اگر مستم اگر هشیار، اگر خوابم اگر بیدار

ب) آورده مرگ، گرم به آغوش تو پناه

۵۷- بیت «بدان گاه سوگند پُر مایه شاه چنین بود آیین و این بود راه» نمایانگر کدام یک از زمینه‌های حماسه است؟

۵۸- آرایه ادبی مناسب با هر یک را برگزیده، در برابر آن بنویسید. (یک آرایه، اضافه است)

الف) یکی تازی‌ای بر نشسته سیاه / همی خاک نعلش بر آمد به ماه	۱- ایهام
ب) عشق بر یک فرش بنشانند گداو شاه را / سیل یکسان می‌کند پست و بلند راه را	۲- اغراق
پ) در عالم پیر، هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است	۳- حُسن تعلیل
	۴- اسلوب معادله

۵۹- مفهوم کدام بیت با سروده زیر، تقابل معنایی دارد؟

«گفت در دل: رخس! طفلک رخس! آه! / این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد»

الف) در غم ما روزها بی‌گاه شد / روزها با سوزها همراه شد (ب) اگر خونین دلی از جور

۶۰- در بیت زیر، پس از آنکه «دوصد مرد آتش فروز» در آتش می‌دمند، چه اتفاقی می‌افتد؟

«بیامد دوصد مرد آتش فروز دمیدند گفتی شب آمد به روز»

۶۱- گزینه درست را انتخاب کنید. «رستم» پس از آنکه به نیرنگ «شغاد» پی بُرد، «با کمان و تیر»

الف) یکی تیر زد بر بر اسپ او (ب) بزد راست بر چشم آن نامدار

پ) درخت و برادر به هم بر بدوخت (ت) سر و گوش و پایش به پیکان بدوخت

۶۲- با توجه به سروده زیر، مقصود از «خوان هشتم» چیست؟

«پهلوان هفت خوان، اکنون طعمه دام و دهان خوان هشتم بود»

۶۳- بیت زیر، بیانگر کدام «زمینه حماسه» است؟ چنین است سوگند چرخ بلند / که بر بی‌گناهان نیاید گزند»

۶۴- با توجه به واژه‌های مشخص شده کدام گزینه غلط املایی دارد؟

□ الف) ولی شستش خبردار شده بود و چشمش مثل مرغ سربریده، مدام روی میز می‌دوید.

□ ب) کان کمند شست خم خویش بگشاید / و بیندازد به بالا، بر درختی، گیره‌ای سنگی / و فراز آید.

□ ج) چون تیری که از شست رفته باز نمی‌گردد، یک بار دیگر به کلام بلندپایه «از ماست که بر ماست» ایمان آوردم.

□ د) آنگاه باز شکاری که شاهان او را روی شست می‌نشانند و با خویشتن به شکار می‌بردند چنین گفت.

۶۵- مضاف الیه مضاف الیه را در شعر زیر بیابید و نمودار پیکانی آن گروه اسمی را رسم کنید.

«این گلیم تیره بختی‌هاست / روکش تابوت تختی‌هاست... / اندکی استاد و خامش ماند»

۶۶- زمینه حماسی بیت «چنین است سوگند چرخ بلند / که بر بی‌گناهان نیاید گزند» چیست؟

۶۷- آرایه‌ی ادبی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

مرد نقال، آتشین پیغام / راستی کانون گرمی بود (ایهام - حسن تعلیل)

۶۸- کدام مورد با بیت «مشو در پیچ و تاب رنج و غم، گم / به هر حالت تبسم کن، تبسم» در تقابل معنایی است؟

□ الف) عشق من، خنده‌ی تو در تاریک‌ترین لحظه‌ها می‌شکفت.

□ ب) این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد.

۶۹- مفهوم بیت «بنده‌ی حلقه به گوش از نوازی برود / لطف کن، لطف که بیگانه شود حلقه به گوش» چیست؟

۷۰- بیت «چنان آمد اسپ و قبای سوار / که گفתי سمن داشت اندر کنار» در توصیف کدام شخصیت است؟

۷۱- معنی عبارت مقابل را بنویسید. سیاووش را تنگ در بر گرفت.

۷۲- املای درست را در جمله زیر، انتخاب نمایید.

داشتم می‌گفتم، آن شب نیز (صورت / سورت) سرمای دی بیدادها می‌کرد.

۷۳- مفهوم نشانه‌ی «ان» در عبارت «همگنان را خون گرمی بود» با کدام گزینه یکسان است؟

□ الف) گفت: «مستی زان سبب افتان و خیزان می‌روی» / گفت: «جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست»

□ ب) سرانجام گفت ایمن از هر دوان / نگردد مرا دل، نه روشن روان

۷۴- در عبارت زیر یک ترکیب اضافی پیدا کنید.

«در تگ تاریک چاه ژرف پهناور»

۷۵- جای خالی را کامل کنید.

الف) شعر «خوان هشتم» از کتاب مهدی اخوان ثالث انتخاب شده است.

۷۶- زمینه‌ی حماسی بیت «پراگنده کافور بر خویشان / چنان چون بود رسم و ساز کفن» چیست؟

۷۷- آرایه‌ی مناسب هر بیت را از ستون «ب» انتخاب نمایید. (در ستون «ب» یک مورد اضافی است)

«ستون الف»

«ستون ب»

(۱) تلمیح

الف) بیامد دو صد مرد آتش فروز / دمیدند گفתי شب آمد به روز

(۲) اغراق

ب) خیس خون داغ سهراب و سیاوش ها / روکش تابوت تختی هاست

(۳) حسن تعلیل

۷۸- مصراع اول بیت زیر را مرتب کنید.

به هر زندان به هر مجلس به هر ماتم به هر شادی / به هر حالت که بودم با تو بودم؛ میهن ای میهن!

۷۹- مفهوم مناسب بیت زیر را بنویسید.

" سیاوش چنین گفت کای شهریار / که دوزخ مرا زین سخن گشت خوار "

۸۰- معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

پر اندیشه شد جان کاووس کی.

پاسخ:

۱- الف) حیل‌ها ب) نوعی عصا که از چوب گره دار درست می شود پ) نوعی درخت گل، یاسمن ت) دورویی، ریاکاری، نیرنگ، ث) نبرد

۲- الف) خوار ب) هول پ) بیندازد،

۳- بله : ساروان، کاروان

۴- باید مورد آزمایش قرار بگیرد.

۵- الف) لبخند ب) نماد انسان های ناجوانمرد و حیل‌گر

۶- الف) رستم در چاه نیرنگ و حیل‌ شغاد افتاد و کشته شد

ب) اگر می خواهی حقیقت را آشکار کنی / باید دست به آزمودن آن ها بزنی (دست به آزمایش بزنی)

ج) رستم در ته چاهی که به جای آب / شمشیر و سرنیزه زهر آلود داشت ، گم شده بود

د) این شعر من ملاک سنجش محبت و دشمنی مردان و نامردان است

هـ) آسمان (سرنوشت) سوگند خورده است / که به بی گناهان آسیبی نمی رسد

و) که اگر یکی از این دو نفر (سودابه یا سیاوش) گناهکار شناخته شود پس از آن کسی من را پادشاه نمی شمارد.

ز) رستم پهلوان میدان نبردهای هراسناک در چاه (دام مرگ) گرفتار شده بود .

ح) هر چند فرزند(سیاوش) عزیز است اما بدگمانی نسبت به او دل شاه را آزرده خواهد کرد.

ی) وقتی سیاوش پیش کاووس رفت از اسب پیاده شد و تعظیم کرد.

۷- الف) سورت ب) هریوه ج) خوار

۸- ب

۹- الف) ملی ب) خرق عادت

۱۰- ب

- ۱۱- واج آرایی
- ۱۲- با دیدن سیاوش همه مردم شاد و خوشحال شدند
- ۱۳- آماده شدن (خود را معطر ساختن) برای رویارویی با مرگ
- ۱۴- لبخند
- ۱۵- مشبه : لبخند مشبه به : کلید گنج مروارید یا فقط « کلید »
- ۱۶- دشت ، مردم دشت
- ۱۷- الف) اسب سیاوش ب) به سرعت تاختن و گرد و خاک زیاد
- ۱۸- ثانیه ها به سرعت گذشت / او از خطایم گذشت / آب به سرعت از می گذشت / و ...
- ۱۹- مهدی اخوان ثالث
- ۲۰- وجود حيله و نیرنگ در جامعه / رواج ظلم و ستم در جامعه / علاقه مردم به شنیدن داستان های قدیمی / از بین بردن بزرگان جامعه توسط حکومت های ستمگر / و ...
- ۲۱- مضاف الیه
- ۲۲- الف) یادبود ب) صفت
- ۲۳- الف) حس آمیزی ب) مجاز
- ۲۴- الف) کیکاووس ب) روبه رو کرد
- ۲۵- آزر و حیا، خوار و بی ارزش
- ۲۶- الف) بدل ب) قید ج) صفت شمارشی (ترتیبی) د) زادسرو
- ۲۷- سید مهدی شجاعی
- ۲۸- در حیاط کوچک پاییز در زندان
- ۲۹- مجاز
- ۳۰- اغراق
- ۳۱- لطف و عنایت حق، انسان را از آسیب ها در امان نگه می دارد. (آتش سوزان مثل آب، سرد می شود)
- ۳۲- داستان های شاهنامه (حماسه ملی ایران)
- ۳۳- برخاست.
- ۳۴- الف) رسم پهلوانی ب) اضافی: فرزند کاووس یا رسم پهلوانی، وصفی: شاه کیانی ج) بدل
- ۳۵- هر: صفت مبهم ش: مضاف الیه
- ۳۶- مجاز
- ۳۷- زمینه ملی
- ۳۸- بی شرمیش: مشبه / ژرفی و پهنایش: مشبه به
- ۳۹- ب) یا پادشه را کرم باید تا بر او گرد آیند و رحمت تا در پناه دولتش ایمن نشینند.
- ۴۰- پس که زهر زخم ها کاریش.
- ۴۱- الف) کاروان. ب) تا ساروان هیون آرد از دشت صد کاروان.
- ۴۲- الف) بدل. ب) عطف. پ) جمع.

- ۴۳- الف) تنیده یاد تو در تار و پودم میهن ای میهن. (ب) از اشتیاق کیست که چشمت کشیده راه.
- ۴۴- الف) مجاز. (ب) تشخیص.
- ۴۵- الف) ۳- حسن تعلیل. (ب) ۱- ایهام. (پ) ۴- حس آمیزی
- ۴۶- تهمت
- ۴۷- به انسان بی‌گناه یا درست کار آسیب نمی‌رسد.
- ۴۸- (ب) سرعت
- ۴۹- سریر (ب) سمن
- ۵۰- الف) برخاست (ب) ثنایی
- ۵۱- ب
- ۵۲- بدل (آن نابردار)
- ۵۳- رستم: آزادگی، اقتدار ملی و جوانمردی شغاد: فریب، نیرنگ و ناجوانمردی
- ۵۴- الف) ۲ (من این زیبا زمین را آزمودم؛ میهن ای میهن!) (ب) ۱ (فدای نام تو بود و نبودم؛ میهن ای میهن!)
- ۵۵- کیکاووس
- ۵۶- الف) به سوی تو بود روی سجودم میهن ای میهن. (ب) لبریز زندگی است نفس‌های آخرت
- ۵۷- ملی
- ۵۸- الف) ۲- اغراق. (ب) ۴- اسلوب معادله. (پ) ۱- ایهام.
- ۵۹- (ب) اگر خونین دلی از جور ایام / لب خندان بیاور چون لب جام
- ۶۰- روز مانند شب تاریک شد.
- ۶۱- (پ) درخت و برادر به هم بر بدوخت.
- ۶۲- مرگ، چاه
- ۶۳- زمینهٔ ملی
- ۶۴- گزینه «ب»
- ۶۵- تختی‌ها
- ۶۶- ملی / میهنی / قوم
- ۶۷- ایهام

۶۸- گزینه «ب»

۶۹- رعیت پروری / مردمنوازی / توجه به زیردستان / مدارا

۷۰- سیاوش

۷۱- سیاوش را صمیمانه (محکم) در آغوش گرفت.

۷۲- سورت

۷۳- گزینه "ب"

۷۴- تگ چاه

۷۵- در حیاط کوچک پاییز در زندان

۷۶- ملی یا میهنی یا قومی

۷۷- الف) ۴ یا اغراق ب) ۲ یا تلمیح

۷۸- به هر مجلس به هر زندان به هر شادی به هر ماتم

۷۹- ترجیح مرگ بر ننگ

۸۰- کیکاووس بسیار نگران شد.

سوالات نهایی از فصل هفتم

۱- معنی واژه ها و عبارتهای زیر را بنویسید:

الف) من آن شب در آن موضع حاضر بودم و شما را چراغ فرا همی داشتم و مادرت را اعانت می کردم.

ب) می خواهم امروز نشان بدهی که چند مرده حلاجی.

ج) این مین ها را توی دشت ، روبه روی دشمن کار بگذارید و معطل نکنید

د) مَعْبَر تمام شد وارد محوطه پیش روی دشمن شدیم

هـ) شیر مردی باید این ره را شگرف

و) با حال استیصال پرسیدم: « پس چه خاکی به سرم بریزم؟ »

ز) دیدم توطئه ما دارد می ماسد.

ح) پیش از آمد هر زمانی صد تعب

و) دیدم ماشاءالله چشم بد دور، آقا واترقیده اند

۲- با توجه به عبارت زیر ؛ « باز » نماد چه کسانی است؟

« آن گاه باز شکاری چنین گفت: « من بسیار کوشیده ام تا روی دست شاهان جا گرفته ام . پیوسته با آنان بوده ام چه جای آن

است که من دست شاهان بگذارم و در بیابان های بی آب و علف در جست و جوی سیمرغ سرگردان شوم؟ »

۳- معنی و مفهوم عبارت های زیر را بنویسید:

الف) مرغان جملگی بهانه ها یک سو نهادند

- ب) یکی که کباد شعر و ادب می کشید جلو رفته جبهه شاعر را بوسید
- ج) آن که او را شناسد دوری او را تحمل نتواند کرد و آن که بدو رو آرد، بدو نتواند رسید
- د) شش دانگ حواسم پیش مصطفی است که نکند بوی غاز چنان مستش کند که دامنش از دست برود
- هـ) در این اثنا صدای زنگ تلفن از سرسرای عمارت بلند شد
- و) هر یکی بی‌نا شود بر قدر خویش باز باید در حقیقت صدر خویش
- ز) مرغان جملگی شیدا شدند؛ بهانه‌ها یک سو نهادند
- ح) صد هزاران سایه جاوید تو گم شده بینی ز یک خورشید تو
- ط) چون بود کاکلیم ما را شاه نیست بیش از این بی‌شاه بودن راه نیست
- ک) این بدخت‌ها سال آژگار یک بار برایشان چنین پای می‌افتد و شکم‌ها را مدتی است صابون زده‌اند که کباب بخورند.
- ل) وایامد در جهان زین راه، کس نیست از فرسنگ آن آگاه کس
- م) خوداتان را بزیند به ناخوشی و بگویند طبیب قدغن کرده؛ از تخت‌خواب پایین نیایید.
- ۴- بیت «چشم بگشا به گلستان و بین / جلوه آب صاف در گل و خار» یادآور کدام «وادی عرفان» است؟
- ۵- مقصود از عبارت: «چون تیری که از شست رفته، باز نمی‌گردد» چیست؟
- ۶- در عبارت زیر، «نفس گرفت» چه مفهومی را بیان می‌کند؟
- «به جلو نگاه کرد تا جایی که چشم کار می‌کرد، هیچ کس دیده نمی‌شد. نفس گرفت و دوباره با تمام سرعت دوید»
- ۷- مصراع اول بیت زیر را مطابق با زبان فارسی معیار بنویسید:
- «هر یکی بی‌نا شود بر قدر خویش باز باید در حقیقت صدر خویش»
- ۸- در عبارت زیر، نوع دقیق حروف ربط مشخص شده را به ترتیب بنویسید:
- «هر از گاهی صدای تیر یا انفجاری او را به خود می‌آورد اگر چه نمی‌ترسید اما او را وهم گرفته بود»
- ۹- در باره تلمیح به کار رفته در بیت زیر توضیح دهید:
- «طاووس باغ قدسم نی بوم این خرابه آن جاست جلوه گاهم این جا چه کار دارم؟»
- ۱۰- معنی و مفهوم قسمت مشخص شده عبارت زیر را بنویسید:
- «هد هد گفت: «آری آن که او را شناسد دوری او را تحمل نتواند کرد و آن که بدو رو آرد، بدو نتواند رسید»
- ۱۱- مقصود ضرب المثل عبارت زیر، چیست؟
- «هنوز این کلام از دهن خرد شده ما بیرون نجسته بود که مصطفی مثل اینکه غفلتاً فنرش در رفته باشد بی اختیار دست دراز کرد.»
- ۱۲- املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید:
- الف) بزیند خودتان را به ناخوشی و بگویند طبیب (غدغن / قدغن) کرده
- ب) برای انتخاب راهبر و پیشوا قرعه زدند، را قرعه به نام هدهد افتاد (غذا - قضا)
- ۱۳- در متن زیر، یک نقش تبعی «معطوف» و یک «بدل» بیابید:
- «ما پرندگان را نیز پیشوا و شهریاری است. نامش سیمرغ است و در پس کوه قاف، بلندترین کوه روی زمین، بر درختی بلند آشیان دارد.»
- ۱۴- در عبارت زیر کدام واژه نقش «تبعی» دارد؟
- «مردی فیلسوف و فقیه به این ده آمده تا عمر را به تنهایی بگذارد.»
- ۱۵- در عبارت زیر یک حرف پیوند هم پایه ساز بیابید:
- «برخی در همان نخستین منزل از پا در آمدند بسیاری در دومین منزل به زاری زار جان سپردند اما آنان که همت یارشان بود، پیش تر می‌رفتند.»

۱۶- در بیت زیر ، شاعر برای بیان وجه شبه ، از کدام آرایه ادبی بهره برده است؟

« عاشق آن باشد که چون آتش بود گرم رو ، سوزنده و سرکش بود »

۱۷- هر یک از بیت های ردیف « الف » با کدام یک از وادی های عرفانی ذکر شده در ردیف « ب » مطابقت دارد؟

الف	ب
الف) هر یکی بینا شود بر قدر خویش / باز یابد در حقیقت صدر خویش	(۱) توحید
ب) روی ها چون زین بیابان در کنند / جمله سر از یک گریبان برکنند	(۲) استغنا
ج) هشت جنت نیز اینجا مرده است / هفت دوزخ همچو یخ افسرده ای است	(۳) معرفت

۱۸- در نوشته زیر ، یک پیوند وابسته ساز و یک پیوند هم پایه ساز مشخص کنید:

« می خواهم بدانجا روم که خداوند آن را سرحد دنیای خلقت قرارداده است و دیگر در آن ذی حیاتی نفس نمی کشد. »

۱۹- هر یک از ابیات زیر ، یادآور کدام یک از وادی در سروده عطار است ؟ (نام وادی را بنویسید.)

الف) وصلت آن کس یافت کز خود شد فنا هر که فانی شد ز خود ، مردانه ای است

ب) روی ها چون زین بیابان در کنند جمله سر از یک گریبان برکنند

۲۰- با توجه به عبارت زیر و منطق الطیر ، « بلبل » نماد چه کسانی است؟

« دهد به بلبل پاسخ گفت : « مهرورزی تو بر گل کار راستان و پاکان است اما زیبایی محبوب تو چند روزی بیش نیست »

۲۱- در عبارت زیر ، مفهوم کنایی « سماق مکیدن » چیست؟

« گفت : « تنها همان رتبه های بالا را وعده بگیر و مابقی را نقدا خط بکش و بگذار سماق بمکند »

۲۲- بیت « هشت جنت نیز اینجا مرده ای است / هفت دوزخ همچو یخ افسرده ای است » بیانگر کدام وادی عرفانی است؟

الف) فنا ب) توحید ج) حیرت د) استغنا

۲۳- نام نویسندگان آثار زیر را بنویسید:

الف) منطق الطیر: ب) سند باد نامه : ج) داستان کباب غاز: د) ارمیا:

۲۴- بیت زیر از کدام شاعر است؟

« ز یزدان دان نه از ارکان که کوتاه دیدگی باشد که خطی کز خرد خیزد تو آن را از بنان بینی »

۲۵- عبارت « ستاره ضعیفی در شبستان تیره و تار درونم درخشیدن گرفت » با کدام گزینه تناسب دارد؟

الف) امیدوار شدن ب) رها شدن از ضعف و ناتوانی

۲۶- در هر یک از موارد زیر ، مفهوم بخش های مشخص شده را بنویسید:

الف) در اواخر عمر با بنده مألوف بودند و کاسه و کوزه یکی شده بودیم

ب) پشت دستم را داغ کردم که تا من باشم پیرامون ترفیع رتبه نگردم

۲۷- با توجه به نوشته زیر به پرسش ها پاسخ دهید:

« مرا به یاد بی ثباتی فلک بوقلمون و شغاف مردم دون و وقاحت این مصطفای بدقواره انداخته بود »

الف) معنای واژه « دون » چیست ؟ در کدام واژه نادرست املائی دیده می شود؟

۲۸- در عبارت زیر، یک نادرستی املائی بیابید و درست آن را بنویسید.

« در کتل و گردنه یک دوجین شکم و روده مراحل مضق و بلع و هضم و تحلیل را پیموده است. »

۲۹- در کدام گزینه، جمله مرکب دیده می شود؟

الف) بی اختیار در باز کردم و این جوان نمک شناس را بیرون انداختم.

ب) از خوش مشربی و فضل و کمال او چیزها گفتند و نمرهٔ تلفن او را از من خواستند.

ج) آقای مصطفی خیلی معذرت خواستند که بدون خداحافظی با آقایان رفتند.

د) فوراً مسئلهٔ میهمانی و قرار با رفقا را با عیالم در میان گذاشتن.

۳۰- با توجه به منطق الطیر عطار، هر یک از پرندگان زیر، نماد چه کسانی هستند؟

الف) بلبل: ب) هدهد:

۳۱- در عبارت زیر، آرایهٔ درست را از کمانک مقابل آن، انتخاب کنید.

همگنان خاموش / گرد بر گردش به کردار صدف بر گرد مروارید / پای تا سر گوش (جناس همسان / تشبیه)

۳۲- در نوشتهٔ زیر، منظور نویسنده از مثل «چند مرده حلاجی» چیست؟

«مصطفی جان، می‌خواهم امروز نشان بدهی چند مرده حلاجی و از زیر سنگ هم شده یک غاز برای ما پیدا کنی.»

۳۳- با توجه به هفت وادی عرفانی منطق الطیر، هر یک از بیت‌های ردیف نخست، با کدام بیت در ردیف دوم، یادآور وادی مشترکی است؟ (در ردیف دوم، یک بیت اضافی است)

ردیف	نخست	ردیف	دوم
۱	روی‌ها چون زین بیابان در کنند جمله سر از یک بیابان بر کنند	الف	هر یکی بینا شود بر قدر خویش بازیابد در حقیقت صدر خویش
۲	دل چه بندی در این سرای مجاز همت پست کی رسد به فراز	ب	چشم بگشا به گلستان و بین جلوهٔ آب صاف در گل و خار
		ج	مال اینجا بایدت انداختن ملک اینجا بایدت درباختن

۳۴- از بین واژه‌های زیر، یک برابر معنایی برای واژه «رنج» بیابید. طاق، رواق، تعب، کاهلی، معلّق، سروش، تجرید

۳۵- مضمون مشترک ابیات زیر را بنویسید.

نی حدیث راه پر خون می‌کند قصه‌های عشق مجنون می‌کند

شیرمردی باید این ره را شگرف زان که ره دور است و دریا ژرف ژرف

۳۶- در جدول زیر، هر یک از ابیات، یادآور کدام وادی از وادی‌های هفت گانه عطار است؟ (از ستون مقابل انتخاب کنید).

الف	«دل چه بندی در این سرای مجاز همت پست کی رسد به فراز»	(۱) توحید
		(۲) طلب
ب	«صد هزاران سایهٔ جاوید تو گم شده بینی ز یک خورشید تو»	(۱) فقر و فنا
		(۲) حیرت

۳۷- از بیت‌های زیر، برای هر یک از مفاهیم خواسته شده، یک معادل کنایی بیابید و بنویسید.

الف) چو خواهی که پیدا کنی گفت و گوی بیاید زدن سنگ را بر سبوی

(ب) روی‌ها چون زین بیابان در کنند جمله سر از یک گریبان برکنند

(۱) به وحدت رسیدن: (۲) آزمایش کردن:

۳۸- کدام یک از بیات زیر، فاقد غلط املائی است؟

(الف) چون او را بدیدند برخاست غو / که آمد ز آتش برون شاه نو

(ب) نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نگنجی / نتوان شبخ تو گفتن که تو در وهم نیایی

۳۹- در کدام گزینه املائی واژه‌ای غلط است؟ شکل درست آن را بنویسید .

(الف) نمی‌پذیرفتید؛ بهانه می‌آوردید و طفره می‌رفتید.

(ب) ان وقت من هر چه اسرار و تعارف می‌کنم، تو بیشتر ابا و امتناع می‌ورزی.

۴۰- در هر یک از جمله‌های زیر، املائی درست را از داخل کمانک برگزینید.

(الف) پس از او عمومی بزرگم برجسته‌ترین شاگرد (حوزه / حوضه) ادیب بزرگ بود.

(ب) از مکاید فعلش به جهان برفتند و از کربت جورش راه (غربت / قربت) گرفتند.

(پ) قدری برای به جا آمدن احوال و تسکین (قلیان / غلیان) درونی در حیاط قدم زدم.

۴۱- در متن «کلمه استاد را به پیشنهاد ایشان اختیار کردم اما خوش ندارم زیاد استعمال کنم. همه حضار یک صدا تصدیق کردند که تخلصی بس بجاست و سزاوار ایشان است.»

(الف) نوع وابسته وابسته را بنویسید. (ب) نمودار پیکانی آن را رسم نمایید.

۴۲- بیت «ضد هزاران سایه جاوید تو / گم شده بینی ز یک خورشید تو» و بیت زیر، بر کدام مفهوم مشترک تأکید دارند؟ «وصلت آن کس یافت کز خود شد فنا / هر که فانی شد ز خود، مردانه‌ای است»

۴۳- در کدام عبارت، «غلط املائی» وجود دارد؟

(الف) پادشاهی به درویشی گفت: که مرا آن لحظه که تو را به درگاه حق، تجلی و قرب باشد، یاد کن.

(ب) یکی از حضار که کباده شعر و ادب می‌کشید، چنان محفوظ گردیده بود که جلو رفته جبهه شاعر را بوسید.

(ج) اشتی و گرگی و روباهی از روی مصاحبت، مسافرت کردند و با ایشان از وجع ذات و توشه، گرده‌ای بیش نبود .

(د) دلم می‌خواهد بر بال‌های باد بنشینم و آنچه را که پروردگار جهان پدید آورده، زیر پا گذارم.

۴۴- در کدام گزینه، جمله مرکب وجود ندارد؟

(الف) تو که یک غاز بیشتر نیاورده‌ای و به همه دوستان هم وعده کباب غاز داده‌ای.

(ب) گردنش مثل همان غاز مادر مرده‌ای بود که در همان ساعت در دیگ مشغول کباب شدن بود.

(ج) انسان حیوانی است گوشت‌خوارولی این مخلوقات عجیب گویا استخوان خور خلق شده‌اند.

(د) به قدری عصبانی شده بودم که چشمم جایی را نمی‌دید. از این بهانه تراشی‌هایش داشتن شاخ در می‌آوردم.

۴۵- در بیت زیر، یک ترکیب «وصفی» و یک ترکیب «اضافی» پیدا کنید.

«چشم بگشا به گلستان و ببین جلوه آب صاف در گل و خار»

۴۶- آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

(الف) هشت جنت نیز اینجا مرده‌ای است / هفت دوزخ همچو یخ افسرده‌ای است (حس آمیزی / پارادوکس)

(ب) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست (اسلوب معادله / تلمیح)

(ج) تو قلب فسرده زمینی / از درد ورم نموده یک چند (جناس / حسن تعلیل)

(د) سیاوش سیه را به تندی بتاخت / نشد تنگ دل، جنگ آتش بساخت (مجاز / تشخیص)

۴۷- داستان «سی مرغ و سیمرغ» از کدام اثر ادبی برگرفته شده است؟

۴۸- با توجه به اشعار و عبارات زیر، معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

(الف) این حرف در بادی امر، زیاد بی‌پا و بی‌معنی به نظر می‌آمد.

(ب) نی حریف هر که از یاری برید پرده‌هایش پرده‌های ما درید

۴۹- در متن زیر، واژه‌ای را که املای آن غلط است، بیابید و شکل درست آن را بنویسید.

«یکی از حضار که محظوظ گردیده بود، گفت: «ای والله، حقیقتاً استادی!» مصطفی به رسم تحقیر، چین به صورت انداخته ... همه حضار یک صدا تصدیق کردند. در این اثنا صدای زنگ تلفن از سرسرای امارت بلند شد.»

۵۰- درباره تلمیح به کار رفته در بیت زیر، توضیح دهید.

«ز نیرنگ هوا و از فریب آرز خاقانی دلت خلد است خالی ساز از طاووس و شیطان»

۵۱- کدام یک از بیت‌های زیر، بیانگر وادی «استغنا» است؟

(الف) مال اینجا بایدت انداختن / ملک اینجا بایدت در باختن

(ب) هشت جنت نیز اینجا مرده‌ای است / هفت دوزخ همچو یخ افسرده‌ای است

۵۲- مقصود از «سرای پاک و پلید» در بیت زیر چیست؟

«در این مقام، طرب بی‌تعجب نخواهد دید که جای نیک و بد است این سرای پاک و پلید»

۵۳- در هر یک از عبارات زیر، به جز ... به گونه‌ای از «مصطفی» یاد شده است.

(الف) روا نیست بیش از این روی میزبان محترم را زمین انداخت.

(ب) مشغول تماشا و ورنانداز این مخلوق کمیاب و شیء عجب بودم.

(پ) پنج انگشت دعاگو به معیت مچ و کف و مایته‌لق به، بر روی صورت گل انداخته آقای استادی نقش بست.

ت) یک دست از بهترین لباس‌های نودوز خود را به انضمام مایحتوی، به دست چلاق شده خودم از خانه بیرون انداخته‌ام.

۵۴- مفهوم عبارت «ستاره ضعیفی در شبستان تیره و تار درونم درخشیدن گرفت» را بنویسید.

۵۵- هر یک از ابیات زیر، یادآور کدام یک از هفت وادی است؟

الف) مال اینجا بایدت انداختن ملک اینجا بایدت در باختن

ب) صد هزاران سایه جاوید تو گم شدن بینی ز یک خورشید تو

۵۶- زمان و نوع فعل «نخستین جمله» در همه عبارات زیر به جز عبارت یکسان است.

الف) داشتم می‌گفتم آن شب نیز / سورت سرمای دی بیدادها می‌کرد.

ب) در باب آن مسئله معهود، خاطرم داشت کم کم به کلی آسوده می‌شد.

پ) با تمام نیرویی که داشت می‌دوید. هراز گاهی صدای تیر یا انفجاری او را به خود می‌آورد.

ت) کارداشت به دلخواه انجام می‌یافت که ناگهان از دهنم در رفت که آخر آقایان، حیف نیست از چنین غازی گذشت؟

۵۷- مترادف واژه کلان در عبارت «هر که مرا، بیند به حقیقت داند که از شما بسیار کلان ترم و جهان از شما زیادت دیده‌ام» کدام کلمه است؟

«یکی از مردان معمر دهکده که کتاب را بر روی زانو گشوده بود و از پس عینک ستبر خویش در آن می‌نگریست»

۵۸- واژه «چون» از لحاظ دستوری در کدام گزینه متفاوت است؟

□ الف) چون بود کاکلیم ما را شاه نیست.

□ ب) چون بتابد آفتاب معرفت

□ ج) چون فرودآیی به وادی طلب

۵۹- کدام گزینه واژه‌ای «هم آوا» در زبان فارسی ندارد؟

□ الف) دیگر اکنون آن عماد تکیه و امید ایران شهر / شیرمرد عرصه ناوردهای هول... / در بن این چاه آبش زهر شمشیر و سنان گم بود.

□ ب) گویی جامه‌ای بود که درزی ازل به قامت ایشان دوخته بود.

□ ج) بیامد دو صد مرد آتش فروز / دمیدند گفתי شب آمد به روز

۶۰- آرایه ی ادبی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

ز نیرنگ هوا و از فریب آرز خاقانی / دلت خُلد است، خالی‌ساز از طاووس و شیطانش (تضمین - تلمیح)

۶۱- کدام یک از ابیات زیر آرایه «متناقض نما» دارد؟

- الف) آن‌جا در آن برزخ سرد در کوچه‌های غم و درد / غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟
 □ ب) هشت جنت نیز اینجا مرده‌ای است / هفت دوزخ همچو یخ افسرده‌ای است

۶۲- کدام گزینه بار معنایی منفی ندارد؟

- الف) دیدم توطئه ما دارد می‌ماسد.
 □ ب) اندیشیدم که باز برای ما چه خوابی دیده‌اند.
 □ ج) دیدم چشم بد دور آقا و اترقیده‌اند.

۶۳- هر کدام از ابیات زیر به کدام وادی هفت‌گانه عرفانی اشاره دارد؟

- الف) صد هزاران سایه جاوید تو / گم شده بینی زیک خورشید، تو
 □ ب) هر یکی بی‌نا شود بر قدر خویش / باز یابد در حقیقت صدر خویش

۶۴- عبارت مقابل را معنی کنید. شش دانگ حواسم پیش مصطفی است.

۶۵- املاي درست را در جمله ی مقابل انتخاب کنید. مهمان‌ها سخت در (محضور / محظور) گیر کرده و تکلیف خود را نمی‌دانند.

۶۶- واژه «بادی» در جمله «این حرف که در بادی امر زیاد بی‌پا و بی‌معنی به نظر می‌آمد، معلوم شد آن قدرها هم نامعقول نیست.» با کدام واژه در متن زیر، مترادف است؟

«یکی را از ملوک عجم حکایت کنند که دست تپاول به مال رعیت دراز کرده بود و جور و اذیت آغاز کرده.»

۶۷- در گروه واژگان زیر، نادرستی املايي به کار رفته است؛ درست آن را بنویسید.

«ضجّه و شیون - بغولات و حبوبات - سریر و اورنگ - طیلسان و ردا - متاع و فرمانروا - مشایعت و بدرقه»

۶۸- تفاوت معنایی فعل «ساخت» را در نمونه‌های زیر بررسی کنید.

□ الف) بنا کرد به خواندن قصیده‌ای که می‌گفت همین دیروز ساخته است.

□ ب) سیاوش سیه را به تندی بتاخت / نشد تنگ‌دل جنگ آتش بساخت

۶۹- هر بیت زیر، یادآور کدام وادی از هفت وادی عرفان است؟

□ الف) روی‌ها چون زین بیابان درکنند / جمله سر از یک گریبان برکنند

□ ب) هشت جنت نیز اینجا مرده‌ای است / هفت دوزخ همچو یخ افسرده‌ای است

۷۰- معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) محتاج به تذکار نیست که ایشان در خوراک هم سرسوزنی قصور را جایز نمی‌شمردند.

ب) چون بود کاقلم ما را شاه نیست؟ / بیش از این بی‌شاه بودن راه نیست

پاسخ:

- ۱- الف) یاری ب) چقدر توانایی داری (ج) درنگ، تأخیر (د) محل عبور (هـ) قوی، نیرومند (و) درماندگی
 ز) به نتیجه می‌رسد، به ثمر می‌رسد. (ح) رنج و سختی (و) تنزل کرده، پس روی کرده
- ۲- نماد انسان های جاه طلب و طالب مقام و منصب
- ۳- الف) همه مرغان (پرندگان) بهانه ها را کنار گذاشتند (رها کردند)
 ب) یکی که ادعای شعر و شاعری داشت جلو رفت و پیشانی شاعر را بوسید.
 ج) کسی که سیمرغ (خدا) را بشناسد نمی تواند دوری از او را تحمل کند / و کسی که به او رو بیاورد نمی تواند به او دست یابد.
 د) همه حواسم به مصطفی است که با بوی غاز از خود بی خود نشود و اختیارش را از دست ندهد.
 هـ) در این میان، صدای زنگ تلفن از راهروی خانه بلند شد.
 و) هر کس به ارزش و جایگاه خود پی می برد و در حقیقت از مقام خود آگاه می شود.
 ز) همه پرندگان عاشق (دیدار سیمرغ) شدند و بهانه جویی را کنار گذاشتند.
 ح) در مرحله فنا (هفتم) همه پدیده هایی که سایه هایی بر چهره خداوند بودند با آشکار شدن خورشید حق، از بین می روند و حق آشکار می گردد.
 ط) چرا سرزمین ما شاه ندارد بیش از این بدون شاه بودن شایسته نیست،
 ک) این بدبخت ها هر سال طولانی یک بار برایشان چنین موقعیتی پیش می آید و مدتی است انتظار کشیده اند. گ) گرسنگی کشیده اند، به خود وعده داده اند) که کباب بخورند.
 ل) هیچ کس از راه رسیدن به سیمرغ (حق) برنگشته است و کسی از میزان مسافت آن آگاهی ندارد.
 م) وانمود کنید که بیمار هستید و بگوئید پزشک ممنوع کرده و از رختخواب برنخیزید.
- ۴- توحید، وادی پنجم «وحدت وجود»
- ۵- کاری که از دست و اختیار خارج شد و قابل جبران نیست.
- ۶- نفس تازه کرد
- ۷- هر یکی بر قدر خویش بینا شود
- ۸- یا: حرف ربط هم پایه ساز اگرچه: حرف ربط وابسته ساز
- ۹- طاووس پرنده ای بود که با همراهی مار، شیطان را کمک کرد برای رفتن به بهشت تا آدم را فریب بدهد و در نهایت زشت ترین پای دنیا را گرفت.
- ۱۰- کسی که به او رو بیاورد نمی تواند به او دست یابد.
- ۱۱- اول اندیشه باید کرد بعد گفت.
- ۱۲- الف) قدغن ب) قضا
- ۱۳- معطوف: شهریاری بدل: پرندگان، سیمرغ
- ۱۴- فقیه «عطوف»
- ۱۵- اما
- ۱۶- مراعات نظیر / تشخیص / کنایه

- ۱۷- الف: معرفت ب: توحید ج: استغنا
- ۱۸- وابسته ساز: که هم پایه ساز: و
- ۱۹- الف) فنا (وادی هفتم) ب) توحید (وادی پنجم)
- ۲۰- عاشقان مجازی
- ۲۱- انتظار کشیدن
- ۲۲- استغنا
- ۲۳- الف) عطار ب) ظهیری سمرقندی ج) محمد علی جمالزاده د) رضا امیر خانی
- ۲۴- سنایی
- ۲۵- الف
- ۲۶- الف) صمیمی شده بودیم ب) پشیمان شدن از کاری
- ۲۷- الف) پست و فرومایه ب) شقاوت
- ۲۸- مضغ
- ۲۹- ج) آقای مصطفی خیلی معذرت خواستند که بدون خدا حافظی با آقایان رفتند.
- ۳۰- الف) انسان‌هایی که عاشق حقیقی نیستند و به عشق‌های دنیوی و ناپایدار دل بسته‌اند ب) پیر و مرشد و راهنما
- ۳۱- تشبیه
- ۳۲- میزان قدرت و توانایی تو چه قدر است.
- ۳۳- ۱: ب ۲: ج
- ۳۴- رنج: تعب
- ۳۵- دشوار و پرخطر بودن راه عشق
- ۳۶- الف) ۲ یا طلب ب) ۱ یا فقر و فنا
- ۳۷) ۱) سر از یک گریبان برکنند، ۲) سنگ را بر سبزو زدن،
- ۳۸- الف) یا «چو او را بدیدند برخاست غو / که آمد ز آتش برون شاه نو».
- ۳۹- ب) یا «آن وقت من هر چه اسرار و تعارف می‌کنم، تو بیشتر ابا و امتناع می‌ورزی.» اصرار.
- ۴۰- الف) حوزه. ب) غربت. پ) غلیان.
- ۴۱- الف) قید صفت. ب) تخلصی بس بجا
- ۴۲- فنا شدن عاشق در وجود معشوق
- ۴۳- ج
- ۴۴- ج
- ۴۵- جلوه آب: ترکیب اضافی آب صاف: ترکیب وصفی

- ۴۶- الف) پارادوکس ب) اسلوب معادله ج) حسن تعلیل د) مجاز
- ۴۷- منطق الطیر عطار
- ۴۸- الف) آغاز. ب) دوست، همدم، همراه
- ۴۹- عمارت
- ۵۰- بنا بر روایات، طاووس از مرغانی بهشتی بود و در فریفتن آدم و حوا، با شیطان همکاری کرد.
- ۵۱- ب) هشت جنت نیز اینجا مرده‌ای است / هفت دوزخ همچو یخ افسرده‌ای است.
- ۵۲- دنیا
- ۵۳- الف) روا نیست بیش از این روی میزبان محترم را زمین انداخت.
- ۵۴- ناامیدم به امیدواری تبدیل شد، از ناامیدی به امیدواری رسیدن.
- ۵۵- الف) طلب (وادی اول) ب) فقر و فنا (وادی هفت)
- ۵۶- پ) یا «با تمام نیرویی که داشت می‌دوید. هراز گاهی صدای تیر یا انفجاری او را به خود می‌آورد.»
- ۵۷- معمر
- ۵۸- گزینه «الف»
- ۵۹- گزینه «ب»
- ۶۰- تلمیح
- ۶۱- گزینه «ب»
- ۶۲- گزینه «الف»
- ۶۳- الف) فقر و فنا (وادی هفتم) ب) معرفت (وادی سوم)
- ۶۴- تمام حواسم پیش مصطفی است.
- ۶۵- محظور
- ۶۶- آغاز
- ۶۷- بقولات
- ۶۸- الف) سروده است، گفته است
- ب) آماده شد، مهیا شد
- ۶۹- الف) توحید (وادی پنجم) ب) استغنا (وادی چهارم)

۷۰- الف) نیاز به یادآوری نیست که ایشان در خوردن هم اندکی کوتاهی را جایز نمی‌شمردند.

ب) چگونه است که سرزمین ما شاه ندارد بی‌شاه بودن بیشتر از این درست نیست.

سوالات نهایی از فصل هشتم

۱- معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید:

الف) آن روز مدرسه دیر شده بود و من بیم آن داشتم که مورد عتاب معلم قرار بگیرم.

ب) در آخر اتاق یکی از مردان معمّر دهکده کتاب را بر روی زانو گشوده بود

ج) بخند زیرا خنده تو / برای دستان من / شمشیری آخته است

۲- در جمله زیر ، شکل درست واژه نادرست املایی را بنویسید:

« و نه اهمیتی به چین و شکن های ناگزیر سالخورده گی می دهد»

۳- با توجه به شعر زیر ، به پرسش های داده شده پاسخ دهید:

« از پس نبردی سخت باز می گردم / با چشمانی خسته / که دنیا را دیده است / اما خنده ات که رها می شود / و پرواز کنان در

آسمان مرا می جوید / تمام درهای زندگی را به رویم می گشاید.»

الف) فعل « دیده است » چه زمانی دارد؟

ب) نقش دستوری کلمات « خنده ات » و « پرواز کنان » به ترتیب چیست؟

ج) گروه اسمی « درهای زندگی » چه نوع ترکیبی است؟

۴- با توجه به شعر زیر :

« چه حرف تازه ای برای گفتن مانده است یا چه چیز تازه ای برای نوشتن / که بتواند عشق مرا یا سجایای ارزشمند تو را باز گو

کند؟ »

الف) شعر زیر به چه نکته ای تأکید می کند؟

ب) چند گروه اسمی « مفعولی » وجود دارد؟

ج) نوع حرف ربط یا پیوند « یا » را بنویسید.

۵- واژه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید:

تنها برای تعلیم گرفتن (شبه - شیخ) شما را در تاریکی تعقیب می کردم

۶- با توجه به شعر « بخند زیرا خنده تو / برای دستان من / شمشیری است آخته / خنده تو در پاییز / در کناره دریا / موج کف

آلوده اش را / باید برفرازد»

الف) ترکیب « موج کف آلود » ، « وصفی » است یا « اضافی »؟

ب) نقش دستوری واژه « شمشیر » چیست ؟

ج) یک « گروه اسمی متممی » بنویسید.

۷- مفهوم عبارت مشخص شده زیر را بنویسید:

« پیداست که تا چه حد از چنین کاری بیم داشتم اما دل به دریا زدم و به اتاق درس وارد شدم»

۸- مقصود از « راه پیچ در پیچ » در بیت زیر چیست؟

- « به راه این امید پیچ در پیچ مرا لطف تو می باید دگر هیچ »
- ۹- مفهوم نشانه «ان» را در واژه های زیر بنویسید:
- الف) بابکان : ب) خندان : ج) دیلمان : د) کوهان : ه) خواهان :
- ۱۰- مفهوم نمادین واژه های مشخص شده زیر را بنویسید:
- « نان را از من بگیر اگر می خواهی / هوا را از من بگیر ، اما / خنده ات را ، نه / گل سرخ را از من بگیر »
- ۱۱- عبارت زیر بر چه نکته ای تأکید دارد؟
- « وقتی قومی به اسارت دشمن درآید و مغلوب و مقهور بیگانه گردد تا وقتی که زبان خویش را حفظ کند، همچون کسی است که کلید زندان خویش را در دست داشته باشد.»
- ۱۲- با توجه به شعر : « نان را ، هوا را / روشنی را ، بهار را / از من بگیر / اما خنده ات را هرگز »
- الف) کدام واژه حذف شده است؟ ب) حرف ربط « هم پایه ساز » را مشخص کنید.
- ۱۳- آرایه بارز عبارت زیر را بیابید و نام آن را بنویسید:
- « معلم را دیدم که بر کرسی خود نشست و سپس با همان صدای گرم اما سخت که هنگام ورود با من سخن گفته بود ، گفت : فرزندم این بار آخر است که من به شما درس می دهم»
- ۱۴- در عبارت « خنده ات را می خواهم / چون گلی که در انتظارش بودم / گل آبی ، گل سرخ کشورم که مرا می خواند . » منظور از « گل آبی » و « گل سرخ » چیست؟
- ۱۵- نام نویسندگان آثار زیر را بنویسید:
- الف) هوا را از من بگیر، خنده ات را نه : ب) مسافر : ج) غزلواره ها : د) قصه های دو شنبه :
- ۱۶- مفهوم کلی شعر زیر را بنویسید:
- « و اگر دیدی به ناگاه / خون من بر سنگ فرش خیابان جاری است / بخند... »
- ۱۷- شعر زیر بر چه نکته ای تأکید دارد؟
- « از پس نبردی سخت باز می گردم / با چشمانی خسته / که دنیا را دیده است / بی هیچ دگرگونی »
- ۱۸- کتاب « قصه های دوشنبه » ترجمه کیست؟
- ۱۹- واژه « نیایش » ساده است یا وندی؟
- ۲۰- معنی واژه « صحیفه » را بنویسید.
- ۲۱- با توجه به سروده زیر به پرسش ها پاسخ دهید:
- « و در بهاران عشق من / خنده ات را می خواهم / چون گلی که در انتظارش بودم »
- الف) مفهوم «ان» را در واژه « بهاران » بنویسید. ب) مرجع ضمیر شخصی «ش» در واژه « انتظارش » چیست؟
- ۲۲- در سروده « اما خنده ات که رها می شود / و پروازکنان در آسمان مرا می جوید / تمامی درهای زندگی را / به رویم می گشاید »
- الف) ترکیب « درهای زندگی » یک اضافه استعاره است یا تشبیهی؟ ب) مفهوم کنایه « در به روی کسی گشودن » را بنویسید.
- ۲۳- با توجه به سروده «آن گاه که پاهایم می روند و باز می گردند / نان را ، هوا را ، روشنی را ، بهار را ، از من بگیر / اما خنده ات را هرگز / تا چشم از دنیا نبندم»
- الف) یک نمونه آرایه تضاد بیابید. ب) مفهوم کنایه «چشم از دنیا نبندم»، چیست؟
- ۲۴- معنی عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) «آیا چیزی در مخیله آدمی می‌گنجد که بتواند آن را بنگارد / اما جان صادق من آن را برای تو ترسیم نکرده باشد؟»

ب) بخند؛ زیرا خنده تو / برای دستان من، / شمشیری است آخته

۲۵- با توجه به سروده زیر، یکی از ویژگی‌های عشق جاودانی را بنویسید.

«هر روز باید ذکری واحد را مکرر بخوانم / و آنچه را قدیمی است، قدیمی ندانم: «که تو از آن منی و من از آن تو»، / این گونه است که عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می‌بیند»

۲۶- با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«اما خنده‌ات که رها می‌شود / و پرواز کنان در آسمان مرا می‌جوید، ...»

الف) مفهوم «ان» را در واژه «پرواز کنان» بنویسید. ب) زمان افعال، ماضی استمراری است یا مضارع اخباری؟

۲۷- نام پدید آورنده اثر داده شده را بنویسید. «هوا را از من بگیر خنده‌ات را نه»

۲۸- با توجه به سروده زیر، شاعر هر روز خود را ملزم به تکرار چه سخنی می‌داند؟

«هر روز باید ذکری واحد را مکرر بخوانم / و آن چه را قدیمی است قدیمی ندانم: که تو از آنمنی و من از آن تو، / درست مانند نخستین باری که نام زیبای تو را تلاوت کردم.»

۲۹- از بیت‌های زیر، برای هر یک از مفاهیم خواسته شده، یک معادل کنایی بیابید و بنویسید.

الف) چو خواهی که پیدا کنی گفت و گوی باید زدن سنگ را بر سبوی

ب) روی‌ها چون زین بیابان در کنند جمله سر از یک گریبان برکنند

۱) به وحدت رسیدن: ۲) آزمایش کردن:

۳۰- با توجه به متن زیر، شکل درست واژه‌ای را که املای آن غلط است بنویسید.

«[معلم] لباسی را که جز در روز توزیع جوایز یا در هنگامی که بازرس به مدرسه می‌آمد نمی‌پوشید، بر تن کرده بود. گذشته از آن، تمام اتاق درس را بهت و شکوهی که مخصوص مواقع رسمی است، فرا گرفته بود اما آنچه بیشتر مایع شگفتی من گشت، آن بود که بر روی نیمکت‌هایی که در مواقع عادی خالی بود، جماعتی را ز مردان دهکده دیدم که نشسته بودند.»

۳۱- عبارت «و آنچه را قدیمی است قدیمی ندانم که تو از آن منی و من از آن تو. درست مانند نخستین باری که نام زیبای تو را تلاوت کردم.» کدام مفهوم را خاطرنشان می‌سازد؟

الف) غیرت و توانایی معشوق ب) جاودانگی و تقدس عشق

پ) کرامت و مهربانی معشوق ت) وصف ناپذیری و زیبایی عشق

۳۲- با توجه به ابیات زیر، مراد از «پیر خردمند» کیست؟

چه خوش فرمود آن پیر خردمند وزین خوشتر نباشد در جهان پند:

اگر خونین دلی از جور ایام لب خندان بیاور چون لب جام»

۳۳- شاعر در سروده زیر، علاقه خود به محبوبش را به چه موضوعی پیوند زده است؟

«خندهات را می‌خواهم / چون گلی که در انتظارش بودم / گل آبی، گل سرخ کشورم که مرا می‌خواند.»

۳۴- در گروه کلمات زیر، «غلط‌های املائی» را بیابید و شکل صحیح آن‌ها را بنویسید.

«کازیه و جا کاغذی - بقولات و حبوبات - انضمام و ضمیمه - طبق و سینی - طاق و سقف مُهذب - تناول و تعدی - خُرد رفتن و ساییده شدن - قَلیان و جوشش»

۳۵- مفهوم نشانه «ان» را در واژه‌های زیر بنویسید .

الف) کاویان ب) بهاران

۳۶- در سروده زیر، «مشبه و مشبه به» را مشخص کنید .

«بخند؛ زیرا خنده تو برای دستان من، شمشیری است آخته.»

۳۷- در عبارت زیر، معنای «کنایی» قسمت مشخص شده را بنویسید.

«اما خندهات که رها می‌شود و پروازکنان در آسمان مرا می‌جوید، تمام درهای زندگی را به رویم می‌گشاید.»

۳۸- در گروه کلمات زیر، سه نادرستی املائی وجود دارد؛ شکل درست هر یک را بنویسید.

«حزین و غم‌انگیز، زی حیات و جان‌دار، ضماد و مرحم، غرس و نشاندن، کازیه و جاکاغذی، مُصیر و پافشاری کننده، معلوف و انس گرفته، هول و ترسناک»

۳۹- در سروده «خندهات که رها می‌شود / و پروازکنان در آسمان فرا می‌جوید / تمامی درهای زندگی را / به رویم می‌گشاید» :

الف) کدام واژه «دوتلفظی» است؟ ب) ترکیب «درهای زندگی» وصفی است یا اضافی؟

پ) مفهوم نشانه «ان» را در واژه «پروازکنان» بنویسید.

۴۰- جاهای خالی عبارت زیر را به شکلی درست، پُر کنید.

«متن زیر، برگرفته از کتاب نوشته آلفونس دوده و ترجمه است.»

«اما بغض و اندوه، صدا را در گلویش شکست، نتوانست سخن خود را تمام کند؛ سپس روی برگردانیده و پاره‌ای گچ بر گرفت و با دستی که از هیجان و درد می‌لرزید، بر تخته سیاه این کلمات را با خط جلی نوشت: زنده باد میهن!»

۴۱- مفهوم نمادین «گل سرخ» را در سروده زیر بنویسید.

«نان را از من بگیر، اگر می‌خواهی، هوا را از من بگیر، اما خندهات را نه. گل سرخ را از من بگیر.»

۴۲- «مشبه به» را در عبارت زیر مشخص کنید.

«تو ای کشتی تندرو خیال من، همین جا لنگر انداز؛ زیرا برای تو بیش از این اجازه سفر نیست.»

۴۳- مفهوم مشترک بیت «یک قصه بیش نیست غم عشق وین عجب / کز هر زبان که می‌شنوم نامکرر است» و سروده زیر را بنویسید.

«هر روز باید ذکرِ واحد را مکرر بخوانم / و آنچه را قدیمی است، قدیمی ندانم: که تو از آن منی، و من از آن تو»

۴۴- در عبارت زیر، «عشق جاودانی» چگونه توصیف می‌شود؟

«این گونه است که عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می‌بیند و نه توجهی به گرد و غبار و جراحات پیری دارد.»

۴۵- از چهار گزینه زیر در دو گزینه نادرستی املائی وجود دارد؛ آن دو را مشخص کنید.

الف) مطاع و فرمانروا - صلۀ ارحام - سوءهاضمه

ب) حمایل و محافظ - غرض نهال - مستور و پوشیده

ج) مغلوب و مقهور - زل زدن و نگریستن - مخاصمت و دشمنی

د) ضماد و مرحم - بحر مکاشفت - ضجه و فریاد

۴۶- نوع حذف را در مورد زیر مشخص نمایید.

چه حرف تازه‌ای برای گفتن مانده است یا چه چیز تازه‌ای برای نوشتن.

۴۷- در عبارت زیر زمان فعل مشخص شده را دقیقاً تعیین کنید.

«در کناره دریا موج کف آلوده‌اش را باید برفرازد».

۴۸- با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«به سوزی ده کلام را روایی / کز آن گرمی کند آتش گدایی»

الف) نقش «ضمیر پیوسته» در مصراع نخست چیست؟

ب) جمله وابسته (پیرو) را مشخص کنید.

ج) نقش دستوری واژه مشخص شده چیست؟

۴۹- کدام اثر مربوط به بخش ادبیات جهان است؟

□ الف) از پاریز تا پاریس □ ب) قصه‌های دوشنبه

۵۰- دو ویژگی عشق جاودانی را در عبارت زیر بنویسید.

«عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می‌بیند / و نه توجهی به گرد و غبار و جراحات پیری دارد / و نه اهمیتی به چین و شکن ناگزیر سالخوردگی می‌دهد.

۵۱- معنای واژه مشخص شده در عبارت «دیگر در آن ذی حیاتی نفس نمی‌کشد» چیست؟

۵۲- معنای واژه مشخص شده را بنویسید.

پدران و مادران نیز در تربیت و تعلیم شما چنان که باید اهتمام نورزیده‌اند.

۵۳- در کدام گزینه نادرستی املائی به کار رفته است؟

□ الف) و از کُربت جورش راه غربت گرفتند.

□ ب) صدای غرّش تانک نزدیک‌تر می‌شد.

- ج) آن شب من نیز خود را بر روی بام خانه گذاشته بودم و به نظاره آسمان رفته بودم.
- د) در این اندیشه‌ها مستغرق بودم که دیدم مرا به نام خواندند.
- ۵۴- الگوی «نهاد □ مفعول □ مسند □ فعل» در کدام گزینه دیده نمی‌شود؟
- الف) عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می‌بیند.
- ب) همواره عشق قدیم را موضوع صحیفه شعر خود می‌گرداند.
- ج) گل آبی، گل سرخ کشورم مرا می‌خواند.
- د) محبت چون به غایت رسد آن را عشق خوانند.
- ۵۵- جای خالی را کامل کنید.
- نویسنده مجموعه شعر «هوا را از من بگیر، خنده‌ات را نه!» است.
- ۵۶- مفهوم کنایه‌ی مشخص شده را بنویسید.
- روشنی را، بهار را، / از من بگیر / اما خنده‌ات را هرگز / تا چشم از دنیا نبندم.
- ۵۷- درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید.
- الف) عبارت «تو ای کشتی تندرو خیال من، همین‌جا لنگر انداز؛ زیرا برای تو بیش از این اجازه سفر نیست» به ناتوانی انسان در شناخت هستی اشاره دارد.
- ب) مفهوم بیت «دل‌م را داغ عشقی بر جبین نه / زبانم را بیانی آتشین ده» طلب‌رهایی از عشق است.
- ۵۸- عبارت زیر بیانگر اهمیت کدام بُعد از هویت ملی است؟
- وقتی قومی به اسارت دشمن درآید و مغلوب و مقهور بیگانه گردد، تا وقتی که زبان خویش را همچنان حفظ کند، همچون کسی است که کلید زندان خویش را در دست داشته باشد.

پاسخ:

- ۱- الف) سرزنش ب) سالخورده ج) برکشیده
- ۲- سالخوردگی
- ۳- الف) ماضی نقلی ب) خنده‌ات: نهاد / پروازکنان: قید ج) اضافی
- ۴- الف) حرف عشق همیشه تازه است
- ب) دو گروه اسمی مفعولی، عشق مرا / سجایای ارزشمند تو
- ج) همیایی «همپایه ساز»
- ۵- شبح
- ۶- الف) وصفی ب) مسند ج) دستان من / پاییز / کناره دریا
- ۷- نترسیدم / شجاعت به خرج دادم
- ۸- راه دشوار و پر از سختی عشق
- ۹- الف) نسبت ب) فاعلی ج) مکان د) شباهت ه) صفت فاعلی
- ۱۰- هوا: زندگی / گل سرخ: عشق، شادی، خنده
- ۱۱- توجه به اهمیت زبان ملی و تلاش برای حفظ آن
- ۱۲- الف) فعل‌نگیر / تو «که نهاد است حذف شده» ب) اما
- ۱۳- حس آمیزی «صدای گرم»

۱۴- گل آبی و گل سرخ اشاره دارد به پرچم کشور شیلی که از دو نوار قرمز و آبی شکل گرفته و نوار سفیدی که بر بالای آن دو است.

۱۵- الف) پابلو نرودا ب) یوهان کریستف فریدریش شیلر ج) شکسپیر د) آلفونس دوده

۱۶- اگر مرگ من فرا رسید تو ناراحت نباش

۱۷- تمام ظاهر و باطن دنیا را دیده ام که بی ارزش هستند.

۱۸- عبدالحسین زرین کوب

۱۹- ساده

۲۰- کتاب ، رساله

۲۱- الف) زمان « هنگام » ب) گل

۲۲- الف) استعاری ب) یاری کردن ، امیدوار ساختن

۲۳- الف) می‌روند و باز می‌گردند ب) نمیرم (تا زمانی که زنده‌ام)

۲۴- الف) فکر و خیالی در ذهن انسان نمی‌گنجد که بتواند آن را بنویسد اما روح راستگو و درست کردار من آن را برای تو، ای عشق جاودانی به تصویر نکشیده باشد.

ب) شاد باش؛ زیرا شادی و خنده‌ی تو برای من مانند شمشیری از غلاف برکشیده است (به من توان مبارزه می‌بخشد)

۲۵- یکی از این دو مورد: عشق قدیم را هر چه قدر قدیمی باشد، کهنه و بی‌ارزش نمی‌شمارد یا همواره معشوق را جوان می‌بیند.

۲۶- الف) صفت فاعلی ب) مضارع اخباری

۲۷- پابلونرودا

۲۸- تو از آن منی و من از آن تو

۲۹- ۱- سر از یک گریبان برکنند، ۲- سنگ را بر سبزو زدن.

۳۰- مایه

۳۱- ب) یا «جاودانگی و تقدس عشق».

۳۲- حافظ

۳۳- میهن دوستی

۳۴- طاق و سقف محدب خورد رفتن و ساییده شدن غلیان و جوشش

۳۵- الف) صفت نسبی ب) زمان، وقت، هنگام، توقیت

۳۶- مشبه: خنده مشبه به: شمشیر

۳۷- کنایه از امیدوار نمودن و زندگی بخشیدن

۳۸- ذی حیات. مرهم. مألوف.

۳۹- الف) آسمان. ب) اضافی. پ) صفت فاعلی.

۴۰- قصه‌های دوشنبه. عبدالحسین زرین کوب

۴۱- عشق

۴۲- کشتی

۴۳- نامکرر بودن و تازگی عشق.

۴۴- ظاهر بین نبودن عاشق.

۴۵- گزینه «ب» و «د» / غرس نهال و ضماد و مرهم

۴۶- حذف به قرینه لفظی

۴۷- مضارع التزامی

۴۸- الف) مضاف‌الیه

ب) از آن گرمی کند آتش گدایی

ج) نهاد

۴۹- گزینه «ب»

۵۰- عاشق، معشوق را همیشه جوان می‌بیند و به عیوب ظاهری معشوق توجه نمی‌کند.

۵۱- دارای حیات / زنده / جاندار / موجود زنده

۵۲- الف) کوشش / سعی / همت گماشتن

۵۳- گزینه "د" مستغرق

۵۴- گزینه "ج"

۵۵- پابلو نرودا

۵۶- تا نمیرم. (مردن)

ب) نادرست

۵۷- الف) درست

۵۸- پاسداری از زبان ملی یا زبان ملی

پاییز ۱۴۰۳